

| MATURA - SZKOŁA ŚREDNIA

WSZYSTKIE LEKTURY

POWTÓRKA LAST MINUTE

- ◀ STRESZCZENIA
- ◀ NOWA PODSTAWA
- ◀ DARMOWE NOTATKI

Lektury do Matury! 2025 | 📖

- ✓ Biblia (to akurat wcisnęłam w 1 część)
- ✓ Jan Parandowski, Mitologia, część I: Grecja;
- ✓ Sofokles, Antygona;
- ✓ William Szekspir, Makbet;
- ✓ Molière, Skąpiec;
- ✓ Adam Mickiewicz, Dziady cz. III;
- ✓ Bolesław Prus, Lalka;
- ✓ Fiodor Dostojewski, Zbrodnia i kara;
- ✓ Stanisław Wyspiański, Wesela;
- ✓ Stefan Żeromski, Przedwiośnie;
- ✓ Hanna Krasińska, Złoty przed Panem Bogiem;
- ✓ Albert Camus, Dżuma;
- ✓ George Orwell, 1984;

ADAM I EWA

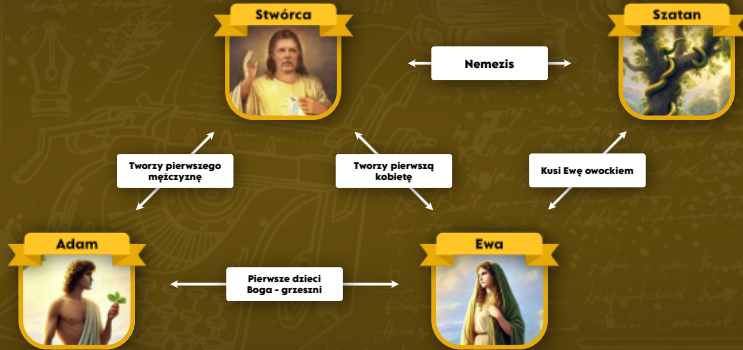
KRÓTKIE STRESZCZENIE

Na początku **Bóg stworzył Adama, a potem Ewę**, aby ten nie musiał żyć w samotności. Oboje zamieszkali w cudownym miejscu zwanym Edenem, gdzie mieli wszystko, czego dusza zapagnie. Bóg postawił przed nimi tylko jedno ograniczenie - **zabronił im spożywać owoc z drzewa poznania dobra i zła (drzewo wiedzy)**.

Niestety, przebiegły **wąż skusił Ewę do złamania tego zakazu**. Po namowie, **Ewa skosztowała zakazanego owocu**, a następnie podała go Adamowi. Kiedy to zrobili, nagle uświadomili sobie swoją nagość i odczuli wstyd.

Za to nieposłuszeństwo **Bóg ukarał zarówno Adama, jak i Ewę**. Ewa miała odtąd rodzić dzieci w bólu, a Adam musiał ciężko pracować na chleb, uprawiając ziemię. Zostali wygnani z raju, a ich czyn sprawił, że **każdy człowiek od tamtego czasu rodzi się z grzechem pierworodnym**.

Biblia - Adam i Ewa

Adam

Wygląd zewnętrzny: Adam, jako pierwszy człowiek stworzony przez Boga, jest opisywany jako dorosły mężczyzna, w pełni sił i zdrowia. Jego wygląd nie jest szczegółowo opisany, ale można przypuszczać, że posiadał idealną sylwetkę, zgodną z boskim wzorem.

Relacje: Adam został stworzony, aby nie być samotnym, a Ewa stała się jego towarzyszką. Razem zamieszkiwali Eden i byli sobie bliscy, jednak ich wspólne złamanie zakazu Boga wpłynęło na ich losy.

Charakter: Początkowo Adam był posłuszny Bogu, ufny i niewinny. Jednak pod wpływem Ewy i węża złamał boski zakaz, co świadczy o jego podatności na pokusy.

Losy: Po zjedzeniu zakazanego owocu Adam poniósł konsekwencje swojego czynu. Został wygnany z raju i musiał żyć w trudniejszych warunkach, zmuszony do ciężkiej pracy, by zdobywać pożywienie.

Ewa

Wiek i wygląd: Ewa, stworzona jako towarzyszka Adama, była pierwszą kobietą. Jej wygląd, podobnie jak Adama, nie jest szczegółowo opisany, ale można przypuszczać, że była piękna, ponieważ została stworzona przez Boga.

Relacje: Ewa była stworzona, aby towarzyszyć Adamowi w raju. Ich relacja była bliska, ponieważ byli jedynymi ludźmi w Edenie. To ona jako pierwsza uległa pokusie węża i namówiła Adama do zjedzenia zakazanego owocu.

Charakter: Ewa wykazała się ciekawością i otwartością, jednak także słabością, gdy dała się przekonać wężowi. Jej decyzja, mimo dobrych intencji, była brzemienna w skutki i ukazuje jej podatność na manipulację.

Losy: Po zjedzeniu owocu z drzewa, Ewa wraz z Adamem uświadomiła sobie swoją nagość i poczuła wstyd. Za swoje nieposłuszeństwo została ukarana bólem rodzenia dzieci, a także wygnaniem z raju.

KAIN I ABEL

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Po wygnaniu z raju, Adam i Ewa mieli dwóch synów - Kaina i Abła. **Kain zajmował się uprawą roli, a Abel był pasterzem.** Kiedy obaj składali ofiary Bogu, Abel złożył najlepsze części swojego stada, natomiast Kain ofiarował plony ziemi. **Bogu bardziej spodobała się ofiara Abła, co wzbudziło zazdrość i gniew u Kaina.**

Z powodu tej zazdrości Kain zaprosił Abła na pole, gdzie z zimną krwią 🗡️💀 swojego brata. Było to pierwsze morderstwo popełnione przez człowieka. Gdy Bóg zapytał Kaina, gdzie jest Abel, ten odpowiedział: „Czyż jestem stróżem brata mego?”.

Bóg, wiedząc, co się stało, ukarał Kaina, skazując go na wygnanie i wieczną tułaczkę, pozbawiając go ukochanych ziem, które uprawiał. Kain, przerażony możliwością zemsty, został przez Boga oznaczony znamieniem, które miało chronić go przed 🗡️💀 - każdy, kto odważyłby się to zrobić, "siedmiokrotną pomstę poniesie".

Kain

Pochodzenie: Pierworodny syn Adama i Ewy, rolnik, Jako pierwszy człowiek urodzony po wygnaniu rodziców z Edenu.

Ofiara: Składał Bogu ofiary z płodów ziemi, lecz jego ofiara nie została przyjęta z takim uznaniem jak ofiara jego brata Abela.

Zazdrość: W sercu Kaina zrodziła się zawiść, gdy dostrzegł, że jego brat zdobył łaskę Boga. Ta zazdrość stopniowo przemieniła się w nienawiść.

Zbrodnia: Zaprowadził Abela na pole, a następnie z zimną krwią zabił go, stając się pierwszym mordercą w historii.

Kara: Bóg przeklął Kaina, skazując go na wieczną tułaczkę po ziemi, odebrał mu dotychczasową rolę rolnika, który mógł czerpać z ziemi plony.

Ochrona: Mimo że został wygnany, Bóg dał Kainowi znamię, które miało chronić go przed zemstą innych ludzi.

Nowe życie: Kain udał się do kraju Nod, położonego na wschód od Edenu, gdzie założył rodzinę, a jego synem był Enoch, od którego pochodziły dalsze pokolenia.

Abel

Pochodzenie: Młodszy syn Adama i Ewy, pasterz. Jego skromny, lecz oddany tryb życia zyskał uznanie Boga.

Ofiara: Abel składał Bogu ofiary z najlepszych jagniąt ze swojej trzody, które były przyjmowane z uznaniem, co wzbudzało podziw Boga.

Sprawiedliwość: Abel był człowiekiem prawego serca, jego uczynki odzwierciedlały wierność i szczerość wobec Boga, wywołując zazdrość Kaina.

Śmierć: Stał się ofiarą pierwszego bratobójstwa w historii ludzkości, kiedy Kain zabił go z zazdrości i gniewu na polu.

Symbolika: Abel symbolizuje niewinność. Jego niewinna śmierć stała się archetypem ofiary złożonej z czystego serca, która była pierwszym męczeństwem w dziejach ludzkości.

ARKA NOEGO

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Potop został zesłany przez Boga z powodu grzechów ludzi. Mimo tego, Bóg chciał ocalić ludzi na przyszłość, dlatego wybrał Noego, który był prawym człowiekiem. Bóg obiecał, że nigdy więcej nie zniszczy życia potopem, a znakiem tej obietnicy była tęcza. Aby przetrwać potop, **Bóg kazał Noemu zbudować Arkę z drzewa, którą miał pokryć smołą i przygotować przegrody dla zwierząt. Noe miał zabrać po parze z każdego gatunku, aby ocalić życie.**

Deszcz padał przez 40 dni i 40 nocy, a wody pokryły całą ziemię, w tym najwyższe góry. Po 150 dniach wody zaczęły opadać. **Noe wypuszczał kruk i gołębicę, aby sprawdzić, czy ziemia wyschła. Kiedy gołębicą przyniosła gałązkę oliwną, było jasne, że wody opadły.** Noe wyszedł z Arki, wypuścił zwierzęta i złożył ofiarę Bogu. Wtedy Bóg pobłogosławił Noego i zawarł z nim przymierze, obiecując, że już nigdy nie zesle potopu na ziemię.

Noe

Relacja z Bogiem: Noe wyróżniał się swoją bliskością do Boga, co pozwoliło mu znaleźć łaskę w Jego oczach. Został wybrany do ocalenia przed potopem, który miał zniszczyć całą zdeprawowaną ludzkość.

Budowa Arki: Na polecenie Boga zbudował arkę, aby uratować swoją rodzinę i pary wszystkich gatunków zwierząt.

Ocalenie: Noe, jego rodzina oraz zwierzęta przetrwali potop, który trwał czterdzieści dni i nocy. Po jego zakończeniu osiedlili się na nowej ziemi.

Przymierze: Bóg zawarł z Noem przymierze, obiecując, że nigdy więcej nie zniszczy ziemi potopem.

Symbolika: Tęcza, pojawiająca się po potopie, została ustanowiona przez Boga jako znak przymierza - miała przypominać, że ziemia nigdy więcej nie zostanie zniszczona przez wody potopu.

WIEŻA BABEL

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Biblia opisuje, że wszyscy ludzie na ziemi posługiwali się jednym wspólnym językiem. W trakcie wędrówki osiedlili się na równinie w Szinear, gdzie **rozpoczęli budowę miasta i wieży, której wierzchołek miał sięgać nieba**. Dysponując umiejętnością wypalania cegieł i stosując smołę jako zaprawę, **dążyli do stworzenia symbolu swojej jedności i potęgi**. Bóg, widząc ich działania, uznał, że ludzka jedność i brak barier mogą prowadzić do nieograniczonych możliwości, co mogłoby być zagrożeniem dla ich duchowego rozwoju. **Dlatego postanowił pomieszać ich języki, uniemożliwiając dalszą współpracę**. W rezultacie ludzie zostali rozproszeni po całej ziemi, a wieża pozostała niedokończona. Ten akt ukazał, że dążenia ludzi były sprzeczne z wolą Boga.

Wieża Babel

Jedność: Wszyscy ludzie mówili jednym językiem, co ułatwiało im współpracę i zrozumienie.

Plany budowy: Ludzie postanowili zbudować miasto i wieżę sięgającą nieba, aby stworzyć znak swojej jedności i zapobiec rozproszeniu po ziemi.

Interwencja Boga: Bóg zstąpił, aby przyrzeć się budowie. Zauważył, że dzięki jedności ludzie mogą osiągnąć wiele, dostrzegając w tym oznaki pychy oraz próbę dorównania Jego mocy.

Pomieszczenie języków: Aby zapobiec dążeniu do niezależności od Boga, postanowił pomieszać ich mowę, by nie mogli kontynuować budowy.

Rozproszenie: Po pomieszczeniu języków ludzie zostali rozproszeni po całej ziemi, a miejsce to nazwano Babel. Był to sposób Boga na przypomnienie ludziom, że nie mogą działać w sprzeczności z Jego planami.

KSIĘGA HIOBA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Hiob był sprawiedliwym i bogobojnym człowiekiem. **Był bogaty, posiadał liczną rodzinę oraz cieszył się szacunkiem ludzi.** Bóg był z niego dumny, lecz Szatan stwierdził, że Hiob wierzy w Boga tylko dlatego, że jest bogaty i szczęśliwy. Bóg, aby udowodnić niezachwianą wiarę Hioba, pozwolił poddać go próbie.

W wyniku tej próby Hiob stracił cały majątek, jego dzieci zginęły, a jego ciało pokryło się trądem. **Mimo ogromnego cierpienia Hiob nie odwrócił się od Boga, nadal z pokorą przyjmował Jego wolę.** Twierdził, że człowiek powinien przyjmować zarówno dobro, jak i zło, które zsyła sam Bóg.

Przyjaciele Hioba twierdzili, że jego cierpienie musi być karą za grzechy, lecz Hiob był pewien swojej niewinności. Jego żona również namawiała go, by przeklął Boga, ale **Hiob wierzył, że cierpienie, które na niego spadło, nie jest karą, lecz próbą.** W głębi serca nadal wielbił Boga.

Bóg zakończył próbę. **Hiob odzyskał swoje bogactwa, które zostały podwojone, a jego zdrowie wróciło. Dzieci również odzyskał** (raczej jednak urodziły mu się nowe xd). Bóg obdarzył Hioba długim życiem - żył jeszcze 140 lat po zakończeniu swoich cierpień.

Hiob jest symbolem niezłomnej wiary i zaufania do Boga.

Hiob

Pochodzenie: Hiob był zamożnym i pobożnym człowiekiem, żyjącym na ziemi Uz. Był uznawany za człowieka sprawiedliwego i oddanego Bogu.

Bogactwo: Posiadał liczne majątki, w tym wielkie stada bydła. Miał również wielką i kochającą rodzinę.

Próba wiary: Zakład Boga z Szatanem: Szatan postawił Bogu wyzwanie, twierdząc, że Hiob jest wierny tylko dlatego, że wie dzie dostatnie życie. Bóg pozwolił Szatanowi odebrać Hiobowi majątek, rodzinę i zdrowie, aby sprawdzić, czy ten pozostanie wierny.

Cierpienie: Hiob doświadczył ogromnego cierpienia. Jego żona namawiała go, by przeklął Boga. Mimo to Hiob pozostał wierny i lojalny, nie odwracając się od Boga nawet w najtrudniejszych chwilach.

Ostateczne zwycięstwo: Bóg wynagrodził Hiobowi jego cierpliwość i wierność, przywracając mu zdrowie, majątek, a także dając mu nowe potomstwo. Hiob otrzymał dwa razy więcej niż miał przed próbą.

Symbolika: Hiob stał się symbolem cierpliwości, pokory i niezłomnej wiary w Boga nawet w najtrudniejszych życiowych próbach.

KSIĘGA KOHELETA

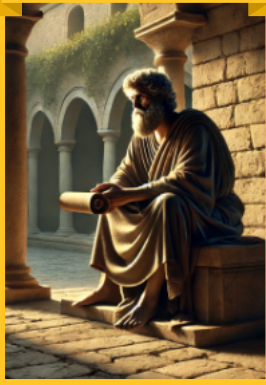
KRÓTKIE STRESZCZENIE

Księga Koheleta ukazuje życie jako ulotne i pełne marności. **Autor stwierdza, że ludzkie dążenia - praca, bogactwa, mądrość - są ostatecznie bez znaczenia, ponieważ wszystkich czeka ten sam los: śmierć.** Nawet mądrość nie przynosi pełnej satysfakcji, ponieważ im więcej człowiek wie, tym bardziej uświadamia sobie swoje ograniczenia. **Kohelet podkreśla, że „wszystko jest marnością”.**

Pomimo tego, **Kohelet zachęca do cieszenia się prostymi przyjemnościami, takimi jak jedzenie, picie i praca, które są darami od Boga.** Człowiek powinien akceptować swój los i doceniać to, co ma, ponieważ nie może kontrolować przyszłości. Życie nabiera sensu tylko w zgodzie z Bożą wolą.

Motyw vanitas, czyli marności, odgrywa kluczową rolę. **Ludzkie dążenia do bogactw i władzy są przemijające, a życie doczesne wydaje się puste.** Kohelet przypomina, że to bojaźń Boża i przestrzeganie Jego nakazów są kluczowe, bo tylko Bóg nadaje sens życiu.

Kohelet

Vanitas: Motyw "marności" jest kluczowy dla Księgi Koheleta, a cytat "marność nad marnościami, wszystko jest marnością" dokładnie oddaje główną myśl Koheleta.

Refleksje: Kohelet rozważa różne aspekty życia - bogactwo, rozkosz, sławę, wiedzę. Dochodzi do wniosku, że wszystkie te rzeczy są ostatecznie ulotne i nie mają znaczenia w perspektywie śmierci.

Przyjemności życia: Kohelet sugeruje, że lepiej jest cieszyć się prostymi rzeczami - jedzeniem, piciem, pracą własnych rąk i bliskością rodziny.

Krytyka: Autor potępia konflikty, niesprawiedliwość i nadużywanie władzy, wskazując, że te wszystkie rzeczy również prowadzą do marności.

Śmierć: Kohelet zauważa, że zarówno "mądry, jak i głupi umiera tak samo", co dodatkowo podkreśla ulotność ludzkiego życia.

Bóg jako odpowiedź: Pomimo wszystkich refleksji o próżności, Kohelet kończy swoją księgę konkluzją, że jedyną trwałą wartością jest relacja z Bogiem i przestrzeganie Jego przykazań.

PIEŚŃ NAD PIEŚNIAMI

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Warto przeczytać, aby uzupełnić moje wypociny.

Księga Pieśń nad Pieśniami to liryczna opowieść o miłości dwojga ludzi - oblubieńca i oblubienicy. Jest to jeden z najbardziej poetyckich tekstów biblijnych, pełen obrazów przyrody i uczuć, które ukazują piękno miłości. **Opisuje tęsknotę kochanków za sobą i radość ze spotkania.** Miłość w tej księdze jest silna, namiętna i wzajemna, a jej intensywność oddana jest przez liczne porównania do natury, kwiatów i owoców.

Księga często interpretuje miłość między oblubieńcem a oblubienicą jako symbol więzi Boga z Jego ludem lub Chrystusa z Kościołem. Ukazuje relację pełną oddania i wzajemnego pragnienia, w której miłość triumfuje nad wszystkimi przeciwnościami. Miłość przedstawiona w Pieśni nad Pieśniami jest czymś świętym, trwałym i niepokonanym.

Księga podkreśla, że **prawdziwa miłość nie jest tylko fizycznym pożądaniem, ale także głębokim emocjonalnym związkiem, który przynosi pokój i radość.** Miłość jest siłą, która nie zna granic - „Miłość bowiem jest mocna jak śmierć, namiętność nieugięta niczym świat umarłych” - i nie można jej ugasić żadną falą przeciwności. Pieśń nad Pieśniami stanowi hymn pochwalny dla miłości, która jest nieodłącznym elementem życia człowieka.

KSIĘGA PSALMÓW

NO TAK... xd

2. Krótkie utwory literackie poznawane w całości i utwory fragmentach

- 1) Biblia, w tym fragmenty *Księgi Rodzaju*, *Księgi Hioba*, *Księgi Koheleta*, *Księgi Psalmów*, *Apokalipsy św. Jana*;
- 2) *Iliada* (fragmenty);
- 3) wybrane utwory polskiego średniowiecza, w tym: *Lament świętokrzyski* (fragmenty), *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty);
- 4) *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty);
- 5) Ignacy Krasicki, wybrana satyra;
- 6) Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym *Romantyczność*;
- 7) Henryk Sienkiewicz, *Potop* (fragmenty);
- 8) Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (fragmenty);
- 9) Witold Gombrowicz, *Ferdydurke* (fragmenty);

- Utwory określone podstawowego,
- 1) Homer, *Ody*
 - 2) Dante Alighieri, *Divina Comedia* (fragmenty)
 - 3) Franz Kafka, *Przemyślenia* (fragmenty)
 - 4) Bruno Schulz, *Sklepy cynamonowe*
 - 5) Sławomir Mrożek, *Opowiadania*
 - 6) wybrany esej - Grudziński

Google

ile jest psalmów w księdze psalmów

Wszystko

Grafika

Wideo

Książki

Sieć

Wiadomości

Księga Psalmów to zbiór 150 psalmów wchodzących w skład Starego Testamentu. Hebrajski tytuł tej księgi to Tehillim. W tradycji żydowskiej Psalterz podzielony jest na 150 psalmów, co odpowiada liczbie ksiąg Mojżeszowych.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna
<https://zpe.gov.pl> > przeczytaj

Przeczytaj - Zintegrowana Platforma Edukacyjna

Informacje o fragmencie

Więcej pytań

Ile psalmów zawiera księga psalmów?

תהילים tehillim; gr. Ψαλμοί Psalmoi) – wchodząca w skład Biblii Księga Psalmów, zawierająca zbiór ok. 150 utworów poetyckich w języku hebrajskim. Jest to tłumaczenie bądź parafraza Księgi Psalmów, czasem włączając do niej dodatkowe kantyki i hymny, to psalterz.

APOKALIPSA ŚW. JANA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Apokalipsa świętego Jana została napisana w I wieku naszej ery i jest księgą proroczą Nowego Testamentu.

Opisuje wizję końca świata i sądu ostatecznego, którą Jan otrzymał na wyspie Patmos od Jezusa Chrystusa.

W swojej wizji **Jan widzi Boga na tronie, otoczonego 24 starcami oraz czterema istotami żyjącymi.**

Towarzyszy im **Baranek Boży, jedyny godzien otworzyć księgę zapieczętowaną na siedem pieczęci. Każde otwarcie pieczęci wprowadza kolejne katastrofy:** jeźdźcy symbolizują zwycięstwo, wojnę, głód i śmierć.

W miarę postępujących wydarzeń następują klęski, takie jak trzęsienia ziemi, ogień z nieba i zatrucie rzek.

Po otwarciu siódmej pieczęci aniołowie z trąbami sprowadzają kolejne katastrofy na świat. **Jan widzi także walkę między Michałem archaniołem a smokiem, który symbolizuje szatana.** Po pokonaniu smoka pojawiają się dwie bestie, z których jedna jest oznaczona liczbą 666. Ostatecznie Chrystus zwycięża.

Księga kończy się sądem ostatecznym, podczas którego Bóg nagradza sprawiedliwych, a niegodziwych skazuje. Powstaje nowe Jeruzalem, miasto przeznaczone dla zbawionych, zapowiadając wieczną szczęśliwość dla tych, którzy wierzą w Boga.

APOKALIPSA ŚW. JANA

BZDURY, KTÓRYCH I TAK NIE ZAPAMIĘTASZ

Pierwsza pieczęć | Jeździec na białym koniu - symbolizuje zwycięstwo 🏆

Druga pieczęć | Jeździec na czerwonym koniu - symbolizuje wojnę ⚔️

Trzecia pieczęć | Jeździec na czarnym koniu - symbolizuje głód 🍲

Czwarta pieczęć | Jeździec na trupio bladym koniu - symbolizuje śmierć 💀

Piąta pieczęć | Święty Jan widzi dusze męczenników wołających o sprawiedliwość 🙏

Szоста pieczęć | Trzęsienie ziemi oraz krwawe zjawiska na niebie 🌍

Siódma pieczęć | Pojawia się siedmiu aniołów z siedmioma trąbami 🎺

APOKALIPSA ŚW. JANA

KOLEJNE BZDURY, KTÓRYCH I TAK NIE ZAPAMIĘTASZ

Pierwsza trąba | Ogień i grad niszczą trzecią część ziemi 🏰

Druga trąba | Wielka, płonąca góra wpada do morza, zmieniając jego część w krew 🌊

Trzecia trąba | Gwiazda zatrzuwa wody 🌧️

Czwarta trąba | Gaśnie trzecia część światła niebios 🌑

Piąta trąba | Uwalnia szarańczę z czeluści piekielnych, która dręczy ludzi 🐛

Szósta trąba | Uwalnia aniołów, którzy zabijają trzecią część ludzkości ✖️

Siódma trąba | Oznajmia panowanie Boga na wieki 👑

APOKALIPSA ŚW. JANA

KOLEJNE BZDURY, KTÓRYCH I TAK NIE ZAPAMIĘTASZ

Pierwsza czasza | Bolesne wrzody dotykają ludzi, którzy mają znamię bestii ⚡

Druga czasza | Morze zamienia się w krew i wszystko w nim umiera 🌊

Trzecia czasza | Rzeki i źródła wód zamieniają się w krew 💧

Czwarta czasza | Słońce wydziela palący żar, który powoduje wielkie upały, paląc ludzi ☀️

Piąta czasza | Królestwo bestii pogrąża się w ciemności, ludzie cierpią z bólu i przeklinają Boga 🌑

Szósta czasza | Rzeka Eufrat wysycha, otwierając drogę dla królów ze Wschodu do bitwy 🌐

Siódma czasza | Wylewana w powietrze – trzęsienia ziemi, burze i wielki grad niszczą ziemię ⚡

Baranek | symbol Chrystusa, który został złożony w ofierze dla zbawienia ludzkości.

Alfa i Omega | początek i koniec, symbolizujący wieczność i wszechmoc Boga.

Niewiasta obleczona w Słońce | może być obrazem Matki Boskiej, ale w teologii Apokalipsy częściej interpretuje się ją jako symbol Kościoła lub ludu Bożego.

Smok (lub bestia) | przeciwnik Boga, symbolizujący szatana, który usiłuje zniszczyć dzieło Boga.

Zwierzęta | lew, wół, orzeł, zwierzę o ludzkiej twarzy – symbole czterech ewangelistów: lew (Marek), wół (Łukasz), orzeł (Jan), zwierzę o ludzkiej twarzy (Mateusz).

Liczba 3 | symbol Trójcy Świętej.

Liczba 4 | symbol kosmicznej całości, czterech stron świata, czterech pór roku, a także czterech ewangelistów strzegących tronu Bożego.

Liczba 7 | biblijna miara czasu, symbol pełni i doskonałości; dzieło stworzenia świata trwało 6 dni, a siódmego dnia Bóg odpoczął (dzień święty).

Smok o 7 głowach | symbol szatana, uosabiającego chaos i wielką moc zniszczenia.

7 pieczęci | oznacza tajemnicę, której pełne objawienie nastąpi po ich otwarciu.

Liczba 4 | kojarzy się również z czterema jeźdźcami apokalipsy, którzy symbolizują: wojnę, głód, zarazę i śmierć.

Liczba 10 | oznacza doskonałość (w znaczeniu pozytywnym), ale także moc szatańską w kontekście negatywnym.

Teraz tak tylko smęczę jak bardzo mi się nie chce przerabiać Apokalipsy.
Finalnie nie wyszło tak źle. Coś tam wygęgałem, a notatki też nadrabiają xd

Wiem, że i tak ich nie przeczytasz, dlatego **możesz skipnąć tę pozycję.**
Są zdecydowanie lepsze lekury - wnoszą o wiele więcej do matury!

Siedem Kościołów | Na początku Apokalipsy Jan przekazuje wizje od Chrystusa skierowane do siedmiu kościołów w Azji Mniejszej (Efez, Smyrna, Pergamon, Tiatyra, Sardes, Filadelfia, Laodycea). Każdy z kościołów zostaje pochwalony lub napomniany, w zależności od swojej postawy wobec wiary.

Siedem Trąb | Siedmiu aniołów dmie w trąby, co wprowadza kolejne plagi, takie jak ogień i krew spadające na ziemię, morze zamieniające się w krew, zatrucie wód, ciemności i inne katastrofy.

Siedem Czasz | Aniołowie wylewają siedem czasz gniewu Bożego, co prowadzi do jeszcze większych katastrof: wrzodów, zatrucia rzek, palącego żaru słońca, ciemności, suszy i trzęsień ziemi.

Kobieta obleczone w słońce | Wizja kobiety, ściganej przez smoka (symbolizującego szatana). Kobieta rodzi dziecko, które ma rządzić narodami, co odnosi się do Jezusa.

Upadek Babilonu | Babilon, symbol zepsucia moralnego i materializmu, upada, co oznacza koniec niesprawiedliwości i zła na ziemi.

Tysiąclecie Królestwo | Po pokonaniu bestii i smoka, Chrystus króluje na ziemi przez tysiąc lat, po czym następuje ostateczny sąd.

Nowe Niebo i Nowa Ziemia | Apokalipsa kończy się wizją nowego stworzenia, gdzie Bóg zamieszkuje wśród ludzi, a śmierć, smutek i cierpienie zostają na zawsze usunięte.

POWSTANIE ŚWIATA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Na początku **Bóg stworzył Adama, a potem Ewę**, aby ten nie musiał żyć w samotności. Oboje zamieszkali w cudownym miejscu zwanym Edenem, gdzie mieli wszystko, czego dusza zapagnie. Bóg postawił przed nimi tylko jedno ograniczenie - **zabronił im spożywać owoc z drzewa poznania dobra i zła (drzewo wiedzy)**.

Niestety, przebiegły **wąż skusił Ewę do złamania tego zakazu**. Po namowie, **Ewa skosztowała zakazanego owocu**, a następnie podała go Adamowi. Kiedy to zrobili, nagle uświadomili sobie swoją nagość i odczuli wstyd.

Za to nieposłuszeństwo **Bóg ukarał zarówno Adama, jak i Ewę**. Ewa miała odtąd rodzić dzieci w bólu, a Adam musiał ciężko pracować na chleb, uprawiając ziemię. Zostali wygnani z raju, a ich czyn sprawił, że **każdy człowiek od tamtego czasu rodzi się z grzechem pierworodnym**.

POWSTANIE ŚWIATA

PLAN WYDARZEŃ

1. Początki: Chaos to pierwotna przestrzeń lub pustka, z której powstają pierwsze bóstwa oraz elementy świata. Nie jest to chaos w rozumieniu nieporządku, lecz raczej niezmierzona i nieograniczona przestrzeń.

2. Pierwsi bogowie: Z Chaosu powstaje Gaja i Uranos. Gaja, jako matka ziemi. Uranos, symbolizujący niebo, Razem tworzą kolejne pokolenia bóstw.

3. Obawy Uramosa: Uranos, przerażony potęgą swoich dzieci, strąca je do Tartaru. To działanie bardzo nie podoba się Gai - matce.

4. Pokonanie Uranosa: Kronos, postanawia zemścić się na swoim ojcu. Z pomocą matki odsuwa ojca od władzy.

5. Plan Kronosa: Kronos poślubia Reję. Obawiając się przepowiedni, że zostanie obalony przez własne dziecko, postanawia temu przeciwdziałać.

6. Połykanie dzieci: Kronos połyka swoje dzieci, by uniknąć losu ojca. Reja nie może pogodzić się z tak kuriozalną decyzją męża.

7. Ukrywanie Zeusa: Reja, chcąc ochronić Zeusa przed Kronosem, ukrywa go na Krecie, gdzie jest wychowywany m.in. przez kozę Amalteję.

8. Zemsta na starym: Zeus pokonuje Kronosa, zarazem uwalnia swoje rodzeństwo z brzucha Kronosa. Zostaje Panem Olimpu i dzieli się władzą z rodzeństwem.

MIT O SYZYFIE

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Syzyf, król Koryntu, znany był ze swojej mądrości i sympatii, jaką darzyli go bogowie olimpijscy, szczególnie Zeus. Często zapraszany na boskie uczty, miał dostęp do nektaru, który dawał mu wieczną młodość. Niestety, **Syzyf miał także skłonność do plotkowania**, które w końcu obróciły się przeciwko niemu.

Gdy pewnego razu **Syzyf wyjawiał sekret, który wprawił Zeusa w złość.** Postanowił go ukarać. Wysłał po niego Tanatosa, aby zabrać go do świata zmarłych. Jednak Syzyf, wykorzystując swoją przebiegłość, **uwięził boga śmierci, uniemożliwiając tym samym umieranie ludziom na ziemi.** Sytuacja ta zaniepokoiła Hadesa, władcy podziemi, **co skłoniło Zeusa do interwencji.**

W końcu Ares został wysłany, aby uwolnić Tanatosa i przyprowadzić Syzyfa do Hadesu. **Ale nawet w obliczu śmierci Syzyf miał plan. Poprosił żonę, by nie przestrzegała rytuałów pogrzebowych,** co pozwoliło mu na powrót na ziemię. Korzystając z tej szansy, przez pewien czas unikał śmierci, będąc niezauważonym przez bogów.

Gdy w końcu został złapany, ostateczna **kara była surowa. Skazano go na wieczne wtaczanie ciężkiego głazu na górę, tylko po to, by kamień za każdym razem uciekał mu z rąk,** zmuszając do niekończącego się wysiłku.

MIT O SYZYFIE

PLAN WYDARZEŃ

1. Sympatia bogów: Syzyf, mądry król Koryntu, zyskuje uznanie i sympatię bogów, szczególnie Zeusa, dzięki czemu jest częstym gościem na boskich ucztach.

2. Wyjawiony sekret: Z powodu skłonności do plotkowania, Syzyf wyjawia poufny sekret, który wywołuje gniew Zeusa.

3. Decyzja o karze: Zeus, niezadowolony z plotkowania Syzyfa, wysłał Tanatosa. Syzyf jednak sprytnie uwięził go, co tymczasowo zatrzymało śmierć na ziemi.

4. Interwencja Hadesa: Zaniepokojony brakiem nowych dusz, Hades naciska na Zeusa, aby zainterweniował i przywrócił naturalny bieg rzeczy.

5. Powrót Tanatosa: Ares zostaje wysłany, by uwolnić Tanatosa i doprowadzić Syzyfa do Hadesu.

6. Podstęp stulecia: Syzyf, dzięki nieprzestrzeganiu obyczajów pogrzebowych przez żonę, uzyskuje pozwolenie na powrót na ziemię.

7. Skleroza i kara: Tanatos, przypomina sobie o Syzyfie, finalnie sprowadzając go do Hadesu. Tam Syzyfa czeka nieskończona kara.

8. Syzyfowa praca: Metafora bezcelowego, wiecznego wysiłku, który nigdy nie przynosi owoców. Jest symbolem ludzkiej próby osiągnięcia czegoś niemożliwego, co ostatecznie skazane jest na niepowodzenie.

MIT O SYZYFIE

PLAN WYDARZEŃ

1. Sympatia bogów: Syzyf, mądry król Koryntu, zyskuje uznanie i sympatię bogów, szczególnie Zeusa, dzięki czemu jest częstym gościem na boskich ucztach.

2. Wyjawiony sekret: Z powodu skłonności do plotkowania, Syzyf wyjawia poufny sekret, który wywołuje gniew Zeusa.

3. Decyzja o karze: Zeus, niezadowolony z plotkowania Syzyfa, wysłał Tanatosa. Syzyf jednak sprytnie uwięzł go, co tymczasowo zatrzymało śmierć na ziemi.

4. Interwencja Hadesa: Zaniepokojony brakiem nowych dusz, Hades naciska na Zeusa, aby zainterweniował i przywrócił naturalny bieg rzeczy.

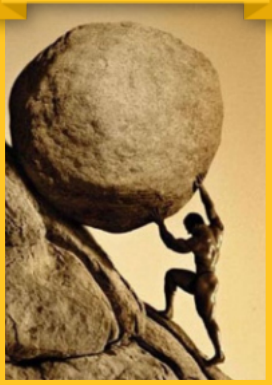
5. Powrót Tanatosa: Ares zostaje wysłany, by uwolnić Tanatosa i doprowadzić Syzyfa do Hadesu.

6. Podstęp stulecia: Syzyf, dzięki nieprzestrzeganiu obrządków pogrzebowych przez żonę, uzyskuje pozwolenie na powrót na ziemię.

7. Skleroza i kara: Tanatos, przypomina sobie o Syzyfie, finalnie sprowadzając go do Hadesu. Tam Syzyfa czeka nieskończona kara.

8. Syzyfowa praca: Metafora bezcelowego, wiecznego wysiłku, który nigdy nie przynosi owoców. Jest symbolem ludzkiej próby osiągnięcia czegoś niemożliwego, co ostatecznie skazane jest na niepowodzenie.

Syzyf

Znaczenie w mitologii: Władca Koryntu znany z przebiegłości i sprytu

Nieuczciwość i zuchwałość: Oszukiwał bogów, naruszając święte prawo gościnności, podkradał nektar i ambroję na Olimpie.

Wrogowie: Naraził się bogom, w tym Zeusowi, ujawniając jego tajemnice.

Dotkliwa kara: Przez Zeusa skazany na wieczne wtaczanie ciężkiego głazu na szczyt góry, skąd zawsze spadał z powrotem.

Spyt w obliczu śmierci: Oszukał Tanatosa, przez co na Ziemi nikt nie umierał.

Prośba do żonki: Prosi, aby zostawiła jego zwłoki niepochowane. Syzyf wykorzystał to, jako pretekst do powrotu do życia i "ukrania żony".

Syzyfowa praca: Wieczne wtaczanie głazu na górę stało się symbolem bezsensownej, niekończącej się pracy. (tak jak robienie tego jebanego filmu)

MIT O PROMETEUSZU

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Prometeusz, ulepił ludzi z gliny i tchnął w nich życie, wykorzystując iskry z rydwanu Słońca. Ci pierwotni ludzie byli słabi i bezbronni. W odpowiedzi na ich sytuację, **Prometeusz obdarował ludzi ogniem, który skradł bogom**. Bogowie ci wcześniej częstowali go nektarem i ambrozią.

Zeus, zaniepokojony postępem ludzkości, zlecił Hefajstosowi stworzenie Pandory, pięknej kobiety z tajemniczą puszką pełną nieszczęść. Epimeteusz, brat Prometeusza poślubił Pandorę, co doprowadziło do otworzenia słynnej puszkę, wypuszczając na świat wszelakie nieszczęścia.

W odpowiedzi na podstęp Zeusa, **Prometeusz zabił woła i zaproponował Zeusowi wybór pomiędzy mięsem ukrytym pod skórą a kośćmi otoczonymi tłuszczem**. Zeus, oczekując, że pod tłuszczem kryje się mięso, **wybrał "kości"**. Rozczarowany i rozzłoszczony, **przykuł Prometeusza do skały, gdzie orzeł każdego dnia wyjadał jego wątrobę**. Ostatecznie Herakles uwolnił Prometeusza.

MIT O PROMETEUSZU

PLAN WYDARZEŃ

1. Stworzenie człowieka: Prometeusz, tworzy ludzi z gliny, mieszając ją ze łzami. Ożywia ich iskrami z rydwanu Heliosa, nadając im życie na boskie podobieństwo.

2. Bezradność pierwszych ludzi: Ludzie stworzeni przez Prometeusza są słabi i bezbronni. Nie wiedzieli, jak radzić sobie z naturą ani jak zdobywać pożywienie.

3. Dar ognia dla ludzkości: Prometeusz wykrada ogień od bogów i daje go ludziom, co znacząco poprawia ich warunki życia

4. Nauka rzemiosł i umiejętności: Prometeusz nauczał ludzi rzemiosła i umiejętności niezbędnych do przetrwania, przynosząc ludzkości postęp i dobrobyt.

5. Stworzenie Pandory: Zeus, chcąc ukarać Prometeusza za kradzież, rozkazuje stworzyć Pandorę, która zostaje posłana do Epimeteusza. Puszka Pandory zostaje otwarta uwalniając na świat nieszczęścia i choroby.

6. Ofiara Prometeusza: W próbie zadośćuczynienia bogom, Prometeusz zabił woła i podzielił jego ciało na dwie części. Jego podstęp rozgniewał Zeusa.

7. Kara i cierpienie Prometeusza: Prometeusz jest przykuty do skały, gdzie codziennie orzeł wyjada mu regenerującą się wątrobę.

8. Pomoc Heraklesa: Ostatecznie Prometeusz zostaje uwolniony przez Heraklesa.

Prometeusz

Stworzenie ludzkości: Prometeusz ulepił ludzi z gliny zmieszanej z łzami, a następnie ożywił ich, wykorzystując iskry z rydwanu Heliosa.

Kradzież: Ku niezadowoleniu Zeusa, Prometeusz wykradł ogień z Olimpu, przekazując ludziom bezcenny dar, który umożliwił im przetrwanie i rozwój.

Pandora i puszka: Na polecenie Zeusa, Hefajstos stworzył Pandorę i wręczył jej puszcę, z której wydobyły się wszystkie nieszczęścia ludzkości.

Podstęp: Prometeusz skłonił Zeusa do wyboru gorszej ofiary, co wywołało gniew boga i skutkowało surowymi konsekwencjami dla tytana.

Kara od Zeusa: Za swoje czyny Prometeusz został przykuty do skał Kaukazu, gdzie orzeł codziennie wydziobał jego wątrobę.

Pomoc Heraklesa: Herakles zabił orła i uwolnił Prometeusza.

Prometeizm: Jego imię stało się symbolem poświęcenia się dla dobra ogółu, odzwierciedlając altruistyczne i opiekuńcze cechy.

ORFEUSZ I EURYDYKA

MITOLOGIA

Orfeusz, wybitny lutnista i śpiewak, był mężem pięknej nimfy **Eurydyki**. Tworzyli idealne małżeństwo. Gdy Eurydyka, uciekała przed zakochanym w niej Aristajosem, została ukąszona przez żmiję. **Orfeusz postanowił udać się do Hadesu**, nie mogąc się pogodzić ze śmiercią ukochanej.

Jego niebiańska muzyka zyskuje mu przychylność Charona, Cerbera i Eryń. Przekonuje władcę świata zmarłych, Hadesa, do zwrotu Eurydyki. **Warunek jest jeden: Orfeusz nie może się odwracać do Eurydyki aż do wyjścia z Hadesu**. Niestety, tuż przed końcem podróży, Orfeusz łamie zakaz i odwraca się, przez co **traci Eurydykę na zawsze**.

Zrozpaczony, Orfeusz wrócił na Ziemię. Tam spotkał tragiczny los - trackie kobiety, rozerwały go na sztuki. Jego głowa, dryfowała po morzu, wołając imię Eurydyki. **Jego szczątki spoczęły u stóp Olimpu**.

Orfeusz

Umiejętności: Wyjątkowe umiejętności muzyczne, śpiewał i grał na lutni, jego muzyka urzekała ludzi i zwierzęta.

Wpływ na świat: Grając i śpiewając, uspokajał morskie fale i dzikie zwierzęta, poruszał drzewami i skałami, a także łagodził gniew ludzi.

Relacja z Eurydyką: Głęboka miłość, silne i zgrane małżeństwo.

Zejście do Hadesu: Po śmierci Eurydyki, Orfeusz postanowił wyciągnąć ją z podziemi, wykorzystując swoją muzykę.

Próba wydostania Eurydyki: Muzyka "przekupiła" Charona i uspokoiła Cerbera; skargi pieśni wzruszyły Hadesa i Erynie.

Warunek: Pomimo ostrzeżenia Hadesa, Orfeusz odwrócił się, aby spojrzeć na Eurydykę. Niestety, debil stracił ją na zawsze.

Śmierć: Rozerwany przez menady. Jego głowa płynie rzeką wołając imię Eurydyki, pochowany przez muzy.

Eurydyka

Pochodzenie: Nimfa drzewna, hamadriada - głównie nas to interesuje.

Wygląd: Niewyobrażalnie piękna, każdy, kto ją zobaczył musiał ją pokochać (tak, zgadza się xd); uosobienie delikatności i urody.

Śmierć: Tragicznie ukąszona przez żmiję podczas ucieczki przed zalotami Aristajosa, zmarła, co doprowadziło do rozpaczyny Orfeusza.

Próba wydostania: Hades zgodził się na jej powrót, ale pod warunkiem, że podczas powrotu, Orfeusz nie obejrzy się na nią.

Utrata szansy na powrót: Zesłana ponownie do Hadesu. Orfeusz nie dotrzymuje warunku "umowy".

DEDAL I IKAR

MITOLOGIA

Mit o Dedalu i Ikarze to opowieść o ojcu i synu, którzy byli więźniami na Krecie, zamieszkałej przez króla Minosa. **Dedal był utalentowanym architektem, wynalazcą.** Minos zlecił Dedalowi zbudowanie labiryntu dla Minotaura. Dedal, tęskniąc za Atenami, pragnął opuścić wyspę, co zaowocowało opracowaniem planu ucieczki.

Skonstruował skrzydła z ptasich piór sklejonych woskiem. **Przed odlotem ojciec przestrzegł młodego chłopaka, aby: "lecieć nie za wysoko i nie za nisko xd".** W przeciwnym razie albo wosk się stopi, albo pióra nasiąkną wilgocią. Jednak **Ikar, zachwycony lotem, zapomniał o radach ojca. Wleciał zbyt wysoko, a słońce stopiło wosk.** Jego skrzydła się rozpadły, tym samym Ikar spadł do morza. Wyspa, na której spadło ciało Ikara, została nazwana "Ikarią", nawiązując bezpośrednio do jego imienia.

Dedal, po ucieczce, znalazł schronienie na Sycylii, zostając tam nadwornym budowniczym. **Mit o Dedalu i Ikarze uczy nas o konsekwencjach ignorowania ostrzeżeń: nieposłuszeństwo i nadmierna ambicja mogą skończyć się tragicznie,** czego przykładem jest los Ikara, który nie posłuchał ojcowskich rad.

Dedal

Stary, gigachad

Pochodzenie: Pochodził z Aten, słynny jako konstruktor i wynalazca, zbudował labirynt do Minotaura.

Dzieła: Jego rzeźby i wynalazki, cieszyły się wielkim uznaniem.

Charakter: Odważny, pomysłowy, tęskniący za swoją ojczyzną – Atenami.

Sytuacja na Krecie: Nie mogąc opuścić Krety, postanowił uciec z synem, wykorzystując swój talent i umiejętności.

Konstrukcja skrzydeł: Skonstruował skrzydła z wosku, aby umożliwić sobie i synowi skuteczną ucieczkę.

Rady: Ostrzegął syna przed niebezpiecznym lotem.

Śmierć Ikara: Rozpacz po stracie syna, kontynuował lot w kierunku wyznaczonego celu.

Ikar

W skrócie: Młody, pełen wrażeń, lekkomyślny. Posłuszny, ojcu aż do momentu ucieczki i felernego lotu.

(nie)Lot: Zachłysł się lotem, uczuciem wolności i przestrzeni.

Nieposłuszeństwo: Zapomniał o ojcowskich ostrzeżeniach Dedala, co doprowadziło do jego śmierci.

Spełnienie marzeń: Doświadczył latania, stał się człowiekiem-ptakiem, podziwiał ziemię z wysokości.

Tragiczny koniec: Zbyt wysoki lot spowodował roztopienie wosku skrzydeł, co doprowadziło do upadku i śmierci w morzu.

Symbolika: Mimo nieposłuszeństwa, postać szlachetna i marzycielska.

DEMETER I KORA

MITOLOGIA

Demeter, bogini pól i urodzajów, była także matką Kory. Pewnego dnia, podczas spaceru na łące, **ostrzegała Korę przed zrywaniem narcyza**, kwiatu związanego z tragiczną historią Narcyza (inny jeszcze mit). **Kora jednak zignorowała ostrzeżenie matki i zerwała kwiat**, co doprowadziło do jej **porwania przez Hadesa** do podziemi, gdzie miała stać się jego żoną.

Demeter, dowiedziawszy się o losie córki i o układzie Zeusa z Hadesem, wpadła w szal. **Rzuciła klątwę na ziemię, powodując że nic już na niej nie wyrośnie**. Zeus, próbując załagodzić sytuację, zaproponował kompromis: **Kora miała spędzać jedną trzecią roku z Hadesem, a resztę czasu z matką**.

Tak właśnie tłumaczono zmienność pór roku. **Gdy Kora była z matką, przyroda kwitła i panowało lato. Gdy Kora opuszczała matkę, nastawała jesień/zima** - symbol smutku i żałoby Demeter.

Demeter

Rola w mitologii: Bogini rolnictwa, urodzaju i plonów, ważna postać wpływająca na cykle życia w przyrodzie.

Reakcja na stratę Kory: Pograżenie w głębokiej rozpacz, rozpoczęcie intensywnych, wyczerpujących poszukiwań córki po całym świecie.

Przebranie za staruszkę: Podczas poszukiwań Demeter przybiera postać staruszki, co odzwierciedla jej smutek i determinację w odnalezieniu córki.

Ukrywanie się: Zamieszkuje w jaskini, oddając się żałobie.

Odnalezienie Kory: Dowiaduje się od Heliosa o miejscu pobytu córki.

Wpływ na świat: Jej smutek prowadzi do zatrzymania wzrostu i kwitnienia roślin, co tłumaczy mitologicznie zmianę pór roku.

Decyzja Zeusa: Kora ma spędzać jedną trzecią roku w Hadesie, a pozostałą część roku z matką.

Demeter

Rola w mitologii: Bogini rolnictwa, urodzaju i plonów, ważna postać wpływająca na cykle życia w przyrodzie.

Reakcja na stratę Kory: Pograżenie w głębokiej rozpacz, rozpoczęcie intensywnych, wyczerpujących poszukiwań córki po całym świecie.

Przebranie za staruszkę: Podczas poszukiwań Demeter przybiera postać staruszki, co odzwierciedla jej smutek i determinację w odnalezieniu córki.

Ukrywanie się: Zamieszkuje w jaskini, oddając się żałobie.

Odnalezienie Kory: Dowiaduje się od Heliosa o miejscu pobytu córki.

Wpływ na świat: Jej smutek prowadzi do zatrzymania wzrostu i kwitnienia roślin, co tłumaczy mitologicznie zmianę pór roku.

Decyzja Zeusa: Kora ma spędzać jedną trzecią roku w Hadesie, a pozostałą część roku z matką.

ANTYGONA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Tytułowa bohaterka, córka Edypa, mierzy się z tragicznym wyborem po śmierci swoich braci, Eteoklesa i Polinika, którzy zginęli walcząc o tron. Kreon, nowy władca, rozkazuje godnie pochować Eteoklesa, zarazem **zabrania pochówku Polinika, uznając go za zdrajcę.** Antygona, kierując się poczuciem obowiązku i szacunkiem do praw boskich, **postanawia pochować brata wbrew zakazowi Kreona,** pomimo obaw swojej siostry Ismeny.

Kiedy Kreon dowiaduje się o potajnym pochówku Polinejesa, nakazuje znaleźć sprawcę. Antygona przyznaje się i jest gotowa zaakceptować konsekwencje. **Kreon, nieugięty, skazuje ją na śmierć przez zamurowanie.**

Konflikt narasta, gdy Hajmon (syn Kreona i narzeczonej Antygony), próbuje przekonać ojca do zmiany zdania. **Lud Teb popiera Antygonę, twierdząc, że Polinik ma prawo do pochówku.** Kreon nie ustępuje, dopóki wizja gniewu bogów, przekazana przez Tyrezjasza, nie skłania go do rezygnacji z decyzji. Jest już jednak za późno XD

Antygona, w rozpacz, popełnia w grobowcu. Kreon, przybywa ją uwolnić, jednak odkrywa, że Hajmon też popełnił. Eurydyka, żona Kreona, dowiaduje się o śmierci syna i również się. Załamany Kreon zdaje sobie sprawę, że doprowadził do tragedii - kolejny debil.

Sofokles - Antygona

MAKBET

KRÓTKIE STRESZCZENIE

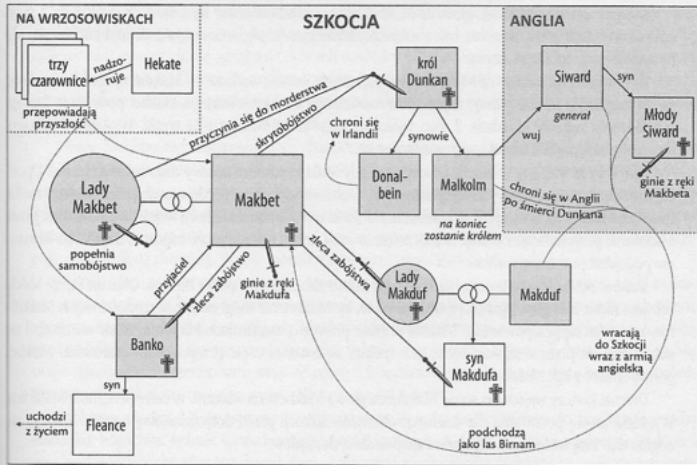
Król Szkocki Dunkan, jako władca odnosi spore sukcesy. **Makbet i jego przyjaciel Banko**, będący lojalnymi wodzami Dunkana, **spotykają wiedźmy, które przepowiadają Makbetowi, że zostanie królem**. Pod wpływem ambicji żony, **Makbet z4bija Dunkana w swoim domu**, zrzucając winę na służących i synów króla, którzy uciekają.

Makbet, krewny Dunkana, obejmuje tron, ale musi ukrywać swoje zbrodnie. **Z4bija swojego przyjaciela Banka i rodzinę Makdufa**, który podejrzewa go o zdradę. Szuka schronienia w Anglii. Rządy Makbeta stają się krwawe i tyrańskie, a on z biegiem czasu sam traci zmysły.

Armia angielska pod wodzą Siwarda i synów Dunkana wyrusza na Szkocję. **Lady Makbet strzela sobie** **Makbet ginie z rąk Makdufa, spełniając przepowiednię**, która głosiła, że jego koniec nastąpi, gdy "las Birnam się poruszy i pokona go człowiek nienarodzony z kobiety". Tak się **zUpEINIE pRzYpAdKIEm** składa, że **Makduf został urodzony przez cesarskie cięcie**. Armia angielska, maskując się gałęziami z lasu Birnam, zaskakuje wojska Makbeta.

Malkolm, syn Dunkana, zostaje nowym królem, zapowiadając lepsze czasy i sprawiedliwość dla Szkocji. **Sztuka Szekspira podkreśla tematy ambicji, władzy i konsekwencji zbrodni**. *oraz, że na trzeźwo nie da się pisać takich rzeczy*

„MAKBET” — BOHATEROWIE

Makbet

Początkowa charakterystyka: Przedstawiony jako zasłużony dowódca, krewny króla Szkocji, lojalny wobec ojczyzny i kochający mąż Lady Makbet. Posiada cechy honorowego i odważnego wojownika.

Zmiana po spotkaniu z wiedźmami: Po spotkaniu z wiedźmami, które przepowiedziały mu zdobycie tronu Szkocji, jego charakter ulega transformacji pod wpływem rosnących ambicji i pragnienia władzy.

Podatność na manipulację: Makbet okazuje się postacią łatwą do manipulacji, szczególnie przez swoją żonę, Lady Makbet, która przekonuje go do   króla Dunkana w celu zdobycia tronu.

Wewnętrzny konflikt: Rozdarty między pragnieniem władzy a poczuciem lojalności i moralności, doświadcza głębokiego konfliktu wewnętrznego.

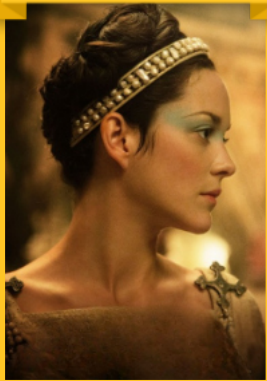
Degradacja moralna: Po   króla Duncana, Makbet zaczyna stopniowo tracić swe dawne wartości, zmieniając w despotycznego tyrana.

Słabość: Coraz bardziej polega na przepowiedniach wiedźm i wpływach swojej żony, tracąc zdolność do samodzielnego myślenia i działania.

Następstwa ambicji: Jego niepokonane ambicje prowadzą do dalszych zbrodni, w tym z4bójstwa rodziny Makduffa.

Śmierć: Ostatecznie jego pycha i nadmierna pewność siebie, oparta na przepowiedniach wiedźm, prowadzą do jego upadku i śmierci z rąk Makduffa.

Lady Makbet

Tajemniczość: Mało wiemy o jej przeszłości i wyglądzie. Postać owiana jest pewną tajemniczością, co potęguje jej dramatyczny wpływ na fabułę.

Pragnienie władzy: Ambitna, dążąca do luksusu i bogactwa, widzi we władzy Makbeta szansę na realizację swoich aspiracji.

Strategia i manipulacja: Jest mózgiem operacji zachowując zimną krew i spryt w krytycznych momentach. Przekonuje Makbeta do   Dunkana.

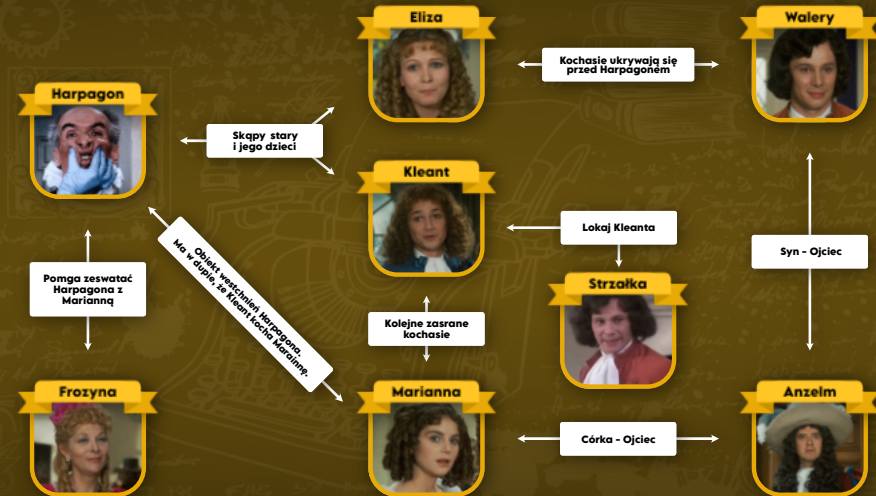
Dynamika związku: W ich małżeństwie dominuje, mając większą siłę psychiczną i zdolność do manipulacji. Krytykuje słabości Makbeta, zachęcając go do brutalnych działań.

Zmiana po zbrodni: Po zamachu na Dunkanie stopniowo ujawniają się jej wewnętrzne konflikty. Zaczyna zmagać się z poczuciem winy i szaleństwem, które ostatecznie doprowadzają do jej upadku.

Psychiczne załamanie: Cierpi na bezsenność, halucynacje i lęk, co wskazuje na jej psychiczny dołek. Szczególnie symboliczna jest scena "mycia rąk", gdzie próbuje oczyścić się z winy.

S4mobójstwo: Tragiczny koniec, jest kulminacją jej ciężaru winy oraz wewnętrznych walk

Molier - Skąpiec

SKĄPIEC

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Komedia opowiada o życiu **Harpagona, niezwykle bogatego, ale skrajnie skąpego człowieka**, który posuwa się do największych skrajności, by chronić swoje bogactwo. *kogoś mi przypomina XD*

Harpagon, planuje wydać swoją córkę Elizę za bogatego Anzelma, pomimo że ona kocha młodego Walerego. Jego syn, Kleant, ma wyjść za pewną bogatą wdowę, jednak pragnie poślubić Mariannę, biedną dziewczynę. Harpagon również chce pojąć Mariannę za żonę z powodu jej skromności, co oznaczałoby mniejsze wydatki (IQ10000).

Punktem kulminacyjnym jest utrata przez Harpagona skrzyni z pieniędzami, co prowadzi go do paranoi i oskarżania wszystkich wokół o kradzież. Okazuje się, że skrzynię ukradł Strzałka na rozkaz Walerego, kochanka Elizy.

Ostatecznie wszystko kończy się dobrze - Harpagon odzyskuje swoje pieniądze, Walery i Eliza mogą być razem, a Kleant żeni się z Marianną. Harpagon zgadza się na te małżeństwa pod warunkiem, że nie będzie musiał finansować wesel.

"Skąpiec" Moliera jest satyrą na chciwość i skąpstwo, jednocześnie uwydatniając absurdalność ludzkiej natury i zachowania społecznego, przez co staje się ostrzeżeniem przed pułapkami materializmu oraz komentarzem na temat wpływu pieniędzy na międzyludzkie relacje i moralność.

Harpagon

Wygląd: Starszy mężczyzna, którego wygląd zewnętrzny nie robi pozytywnego wrażenia. Ma siwą brodę, nosi okulary, a liczne zmarszczki świadczą o jego podeszłym wieku. Cierpi na astmę, która powoduje kaszel.

Charakter: Postać ta jest niewątpliwie skąpa, a jego chciwość gra pierwsze sprzypce w fabule. Harpagon jest opętany ideą oszczędzania i gromadzenia pieniędzy, co prowadzi do absurdalnych sytuacji i konfliktów.

Relacje rodzinne: Jego stosunki z dziećmi, Kleantem i Elizą, są napięte i pełne niezrozumienia. Harpagon postrzega ich jako obciążenie finansowe.

Zachowanie: Pomimo słabego zdrowia, Harpagon jest nadmiernie aktywny i podejrzliwy. Stale martwi się o swoje pieniądze i majątek. Jego paranoja dotycząca możliwości kradzieży pieniędzy wpływa na każdy aspekt jego życia.

Odbiór postaci: Pomimo że Harpagon jest postacią negatywną, budzi on również pewną sympatię i litość, szczególnie w momentach, gdy jego obsesyjne zachowania wychodzą na jaw jako skrajnie niezdrowe i niszczące.

Konflikt wewnętrzny: Harpagon to postać tragiczna, która choć zdaje się być w pełni pochłonięta chciwością, w rzeczywistości prowadzi życie pełne samotności i braku autentycznych ludzkich relacji.

Symbolizm: Harpagon w literaturze stał się synonimem skąpstwa i chciwości. Jego postać symbolizuje negatywne skutki obsesji na punkcie materializmu.

DZIADY CZ. III

KRÓTKIE STRESZCZENIE

"Dziady" część III zaczyna się od sceny w więzieniu w Wilnie, które Mickiewicz przedstawia jako miejsce cierpienia i niesprawiedliwości. **Głównym bohaterem jest Konrad, który przedstawia buntowniczą i romantyczną duszę.** Znajduje się w więzieniu, gdzie rozmyśla o swoim życiu, o wolności, miłości do ojczyzny.

Konrad wygłasza słynny monolog do Boga, oskarżając go o niesprawiedliwość i cierpienie ludzkości. Jest to moment intensywnej rozpaczki duchowej, w której poeta wyraża swój bunt przeciwko istnjącemu porządkowi świata i ludzkiego losu.

Dalsza część "Dziadów", w mojej skromnej opinii nie jest super-turbo-giga-op ważna w kontekście maturalnym. **Skoncentrujmy się na "Małej" i "Wielkiej improwizacji"** - dwóch fragmentach, które w oczach naszych kochanych egzaminatorów uznawane za szczytowe osiągnięcia polskiego romantyzmu.

Całą resztę przed maturą olać ciepłym moczem.

Konrad (Gustaw)

Wstępne info: Początkowo występuje pod imieniem Gustaw, będąc typowym romantycznym bohaterem, pełnym emocji i ideałów.

Przemiana: W celi zamienia się w Konrada - skoncentrowanego na patriotyzmie i walce narodowej. Symbolizuje to jego duchowe odrodzenie i zmianę priorytetów.

Patriotyzm: Konrad staje się postacią patryjotyczną i wręcz proroczą, czując się reprezentantem cierpień całego narodu, ponieważ "cierpi za miliony".

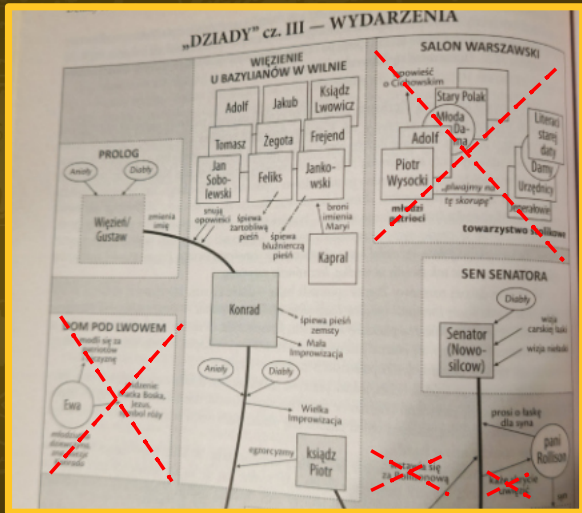
Romantyk: Charakteryzuje go głęboka emocjonalność i wyrazisty indywidualizm, typowy dla bohatera romantycznego.

Konflikt z Bogiem: W „Wielkiej Improwizacji” wyzywa Boga, co wynika z jego pychy i przekonania o własnej wyjątkowości.

Bunt: Jego historia to dramatyczny przykład prometejskiego buntu, w którym dążenie do ideałów prowadzi do konfliktu z najwyższymi wartościami.

Bohater romantyczny: Konrad jest doskonałym przykładem romantycznego bohatera, który reprezentuje pragnienie wolności i walkę przeciwko niesprawiedliwości, ale jednocześnie ukazuje skomplikowaną naturę ludzkich pragnień i motywacji.

Adam Mickiewicz - Dziady cz. III

@anomale6469 5 miesięcy temu

panie kolego, wszystko super ale w tym fragmencie z dziadów warto dodać o tym co się dzieje na salonie warszawskim.

Są ludzie przy stole co mówią jak chujowo jest na balu, zachwycają się literaturą francuską i są też ludzie przy drzwiach co mówią, że poezja powinna zajmować się spisywaniem historii i dziejów narodów.

Jest to ważny fragment bo pokazuje kontrast społeczeństwa i tam cytat ważny jest, że "Nasz naród jak lawa / Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa, /

Panie Kolego, wszystko super, ale w fragmencie dotyczącym "Dziadów" warto dodać, co dzieje się w salonie warszawskim. W salonie warszawskim jedni narzekają na bal i zachwycają się literaturą francuską, a inni twierdzą, że poezja powinna spisywać historię i dzieje narodów.

Jest to ważny fragment, ponieważ ukazuje kontrast społeczny. Pojawia się tam również ważny cytat: "Nasz naród jak lawa: / Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa, / Lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębi. / Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi."

Chodzi o to, że wierzch lawy to ci, którzy stoją na czele narodu, zaprzędali się zaborcy i nie interesują się losami narodu. Głębia lawy to spiskujący i buntujący się młodzi, którzy są prawdziwą wartością – wewnętrzny płonący ogień.

Ten cytat, albo przynajmniej jego początek i ta sytuacja kontrastowa, są warte zapamiętania, bo mogą pojawić się na maturze. Pozdro!

DZIADY CZ. III

PORÓWNANIE IMPROWIZACJI

Mała Improwizacja

"Mała Improwizacja" artystycznie przedstawia proces przemiany człowieka w orła. Ten majestatyczny ptak, wznosząc się w górę, symbolizuje poetę - wieszczą, starającego się przewidzieć przyszłe losy ludzkości. Obserwując świat z góry, orzeł próbuje uchwycić jego tajemnice, które jednak ukrywają się niczym małe ptaki przed potężnym drapieżnikiem. Widzenie kończy się niespodziewanym pojawieniem się czarnego kruka, który swoim milczącym spojrzeniem „plącze myśli” orła-Konrada, zasłaniając przed nim przyszłość i uniemożliwiając dalszą improwizację.

Wielka Improwizacja

"Wielka Improwizacja" stanowi serce trzeciej części "Dziadów". To moment, w którym Konrad, w eksplozji swojej wyobraźni, stawia się w opozycji do Boga. Fragment ten ukazuje bunt jednostki przeciwko niesprawiedliwości i cierpieniu narodu, który w przyływie gniewu przekształca się w bunt przeciwko Stwórcy. Słowa wypowiedziane przez Konrada w tej części dzieła są apogeum jego pychy i poczucia wyższości. W "Wielkiej Improwizacji" romantyczny poeta wyraża swoje rewolucyjne poglądy na temat Boga, miłości i wolności.

LALKA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Akcja powieści "Lalka" rozgrywa się w Warszawie, kończąc XIX wiek. **Głównym bohaterem jest Stanisław Wokulski, bogaty kupiec, właściciel sklepów galanteryjnych.** Jego życie zmienia się po śmierci żony, Małgorzaty Mincel, po której odziedziczył majątek. Teraz, z nowymi aspiracjami, **Wokulski pragnie zdobyć serce młodej arystokratki, Izabeli Łęckiej.**

Poczynania Wokulskiego, od podróży do Bułgarii po pomnożenie majątku, postrzegane są przez pryzmat jego obsesji na punkcie Izabeli. Mimo szczytnych intencji, jak nauczanie się angielskiego czy pomoc ubogim, jego działania są interpretowane jako próba wspinania się po drabinie społecznej. **Wokulski wkracza do wyższych sfer, zyskując uznanie i wpływy, co paradoksalnie prowadzi do pogorszenia jego relacji z Izabelą.**

Znaczącym elementem powieści są rozważania **Ignacego Rzeckiego, starego subiekta i przyjaciela Wokulskiego,** który obserwuje zaniepokojony jego fascynację Izabelą. Rzecki, uczestnik Wiosny Ludów, przedstawia nie tylko bieżące wydarzenia, ale również refleksje na temat przemijającego romantyzmu.

LALKA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Konflikt między Wokulskim a arystokracją ujawnia się podczas pojedynku ze Starskim oraz w relacjach z rodziną Łęckich. **Kiedy Izabela zaczyna kokietować Starskiego, Wokulski zderza się z brutalną prawdą o swojej sytuacji.** Wokulski odbywa podróż do Paryża, gdzie **angażuje się w badania nad metalem lżejszym od powietrza.** Jego pobyt w Zasławku, mający na celu zbliżenie się do Izabeli, nie przynosi rozwiązania konfliktu sercowego.

W końcowej części powieści **Wokulski, coraz bardziej zniechęcony i zagubiony, rezygnuje ze spółki, sprzedaje sklep i wyjeżdża.** Rozczarowany Izabelą, poznaje smutną prawdę o swojej miłości w podróży do Krakowa. **Jego losy po wyjeździe z Warszawy pozostają niejasne,** a plotki mówią o jego możliwej śmierci, w wyniku eksplozji w Zasławku. Testament Wokulskiego ukazuje jego hojność, gdyż rozdaje majątek przyjaciołom i ubogim. **Rzecki, jego wierny przyjaciel, umiera na zawał serca, a Izabela, porzucając kolejnych adoratorów, wstępuje do klasztoru.**

Powiązanie osobistych przeżyć Wokulskiego z szerokim tłem społeczno-historycznym, od Powstania Styczniowego po zmiany w warszawskiej burżuazji, czyni "Lalkę" powieścią o dążeniach, miłości, ambicjach i rozczarowaniach, ujmującą w sobie złożoność ludzkich relacji w zmieniającym się świecie.

Stanisław Wokulski

Wiek i pochodzenie: Urodzony w 1832 roku, w momencie rozpoczęcia powieści ma 46 lat, pochodzi z rodziny szlacheckiej, która z biegiem czasu ubożeje.

Wykształcenie i ambicje: Mimo trudnych warunków materialnych, ambitny i dążący do wiedzy, przerwał naukę, aby wziąć udział w Powstaniu Styczniowym.

Kariera: Po powrocie z Syberii Wokulski pracował w sklepie Mincla, a po śmierci właściciela i jego żony (wdowy po Minclu), odziedziczył sklep i majątek.

Działania w Bułgarii: Podczas wojny rosyjsko-tureckiej, zwiększa swój majątek, dostarczając zaopatrzenie wojsku. Gasi hejterów i udowadnia swoją wartość.

Miłość do Izabeli Łęckiej: Obsesyjna miłość do młodej arystokratki Izabeli Łęckiej, staje się głównym celem jego życia. Dąży do awansu społecznego i bogactwa, aby zaimponować i zdobyć jej rękę.

Osobowość i charakter: Człowiek pełen sprzeczności - inteligentny, przedsiębiorczy, ale jednocześnie idealista i marzyciel. Jego postawa wobec świata i ludzi jest złożona - łączy w sobie cechy romantyka i pozytywisty.

Zainteresowania naukowe: Fascynacja nauką i nowoczesnymi technologiami. Współpracuje z Geitsem - gość od lekkiego metalu.

Zakończenie: Po serii rozczarowań, podejmuje prawdopodobnie próbę , a jego dalsze losy pozostają niepewne i otwarte na interpretację.

Izabela Łęcka

Wiek i pochodzenie: W momencie trwania fabuły "Lalki", Izabela Łęcka ma od 18 do 25 lat. Pochodzi z bogatej rodziny, która stopniowo traci swoje zasoby.

Małżeństwo: Niechętna do zamążpójścia, zmienia swoje nastawienie, gdy sytuacja finansowa rodziny pogarsza się. Staje się bardziej otwarta na adoratorów, jednak wybiera ich według kryteriów majątkowych i społecznych.

Wpływ urody: Jest niezwykle piękna, co przyciąga wielu adoratorów, w tym Stanisława Wokulskiego. Jej uroda stanowi jednak pułapkę, gdyż jest ona postrzegana przez pryzmat wyglądu, a nie jako pełnowymiarowa postać.

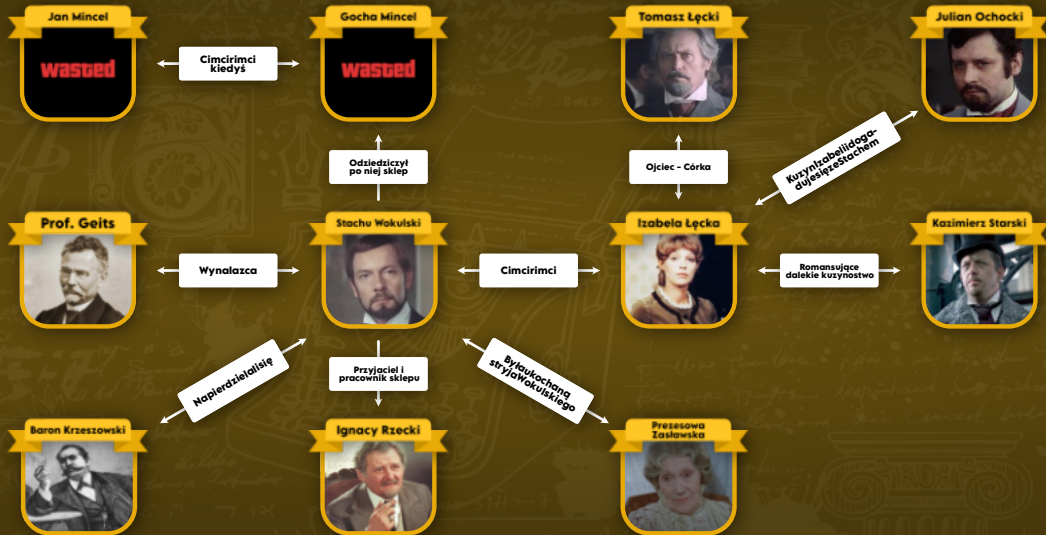
Wygląd: Wysoka, szczupła, z bujnymi włosami i wyrazistymi oczami.

Marzenia o miłości: Celuje tylko w mężczyzn "wysokiego kalibru", co świadczy o jej (nierealnych) marzeniach i romantycznych wyobrażeniach o miłości.

Gierki z Wokulskim: Sukcesywnie odrzuca zaloty bohatera. Ta sytuacja, z czasem doprowadza do głębokiego załamania Stanisława.

Relacje z innymi mężczyznami: Izabela romansuje z innymi mężczyznami, w tym z Kazimierzem Starskim. Franca gubi drogocenny kamień Wokulskiego.

Zakończenie: W końcu, po serii rozczarowań, postanawia wstąpić do klasztoru, co jest niespodziewanym i dramatycznym zwrotem w jej życiu.

ZBRODNIA I KARA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Rodion Raskolnikow, ubogi były student prawa, pogrążony w rozgoryczeniu i ubóstwie. Odwiedza lichwiarkę Alonę Iwanowną, by zastawić zegarek po ojcu i pierścień siostry. Przy piwie poznaje Marmieladowa, alkoholika, którego rodzina zmagają się z problemami: żona choruje, a córka Sonia, by wesprzeć rodzinę, staje się prostytutką. Tymczasem **siostra Raskolnikowa, Dunia, planuje wyjście za bogatego, starszego mężczyznę, Piotra Łużyna**, aby finansowo wesprzeć rodzinę.

Raskolnikow, przekonany o swojej moralnej wyższości, **postanawia zabić lichwiarkę Alonę. Przypadkiem (xd) z4bija również jej siostrę**, Lizawietę. Mimo zatarcia śladów, jego psychiczny stan pogarsza się. Przez kilka dni leży z gorączką, będąc pod opieką przyjaciela, Razumichina. W tym czasie malarz pokojowy, Mikołaj, zostaje podejrzany o zbrodnię.

Po powrocie do zdrowia, **Raskolnikow spotyka Sonię i zaczyna się z nią regularnie widywać.** Ich relacja umacnia się, zwłaszcza gdy **Raskolnikow wyznaje jej swoją zbrodnię**, ale Sonia nie potępia go, a zamiast tego okazuje litość. Tymczasem Swidrygajłow, zajmując sąsiedni pokój, podsłuchuje ich rozmowę. Raskolnikow obawia się, że Swidrygajłow ma nieczyste zamiary wobec jego siostry (możesz pominąć ten wątek).

Sędzia Porfiry Pietrowicz, dogłębnie analizując zachowanie Raskolnikowa, domyśla się jego winy. **Wobec nasilającego się wewnętrznego konfliktu, Raskolnikow ostatecznie decyduje się przyznać do zbrodni.** Zostaje skazany na 8 lat ciężkich robót na Syberii, gdzie towarzyszy mu Sonia. W trakcie odbywania kary matka Raskolnikowa umiera, a Dunia wychodzi za mąż za Razumichina. **Raskolnikow przechodzi „zmartwychwstanie” duchowe i zaczyna szukać odpowiedzi w wierze.**

Rodion Raskolnikow

Zarys postaci: Raskolnikow był studentem prawa zmuszonym do przerywania edukacji z powodów finansowych, żyje (ale co to za życie xd) w skrajnej biedzie.

Miejsce zamieszkania: Wynajmował ciasny, ponury pokój w Petersburgu

Wygląd: Młody, przystojny, wysoki, szczupły, zaniedbany przez brak siana.

Inteligentny inaczej: Rozgoryczony wobec niesprawiedliwości świata, choć inteligentny, jego myśli "nie toczyły się po dobrych torach".

Filozoficzne teorie: Raskolnikow rozwijał teorie dotyczące podziału ludzi na "niższych" i "właściwych". Tak właśnie uzasadniał swoje działania.

Zbrodnia: Zabił starą lichwiarkę i jej siostrę, usprawiedliwiając to swoimi teoriami o wyższości i konieczności dokonania zbrodni dla wyższego dobra.

Psychiczny upadek: Po dokonaniu zbrodni, Raskolnikow przeżywał konflikt wewnętrzny, walczył z poczuciem winy i paranoją.

Związek: Sonia Marmieladowa wprowadza go w świat wiary i moralności.

Kara: Przyznaje się do zbrodni i zostaje skazany na katorgę na Syberii.

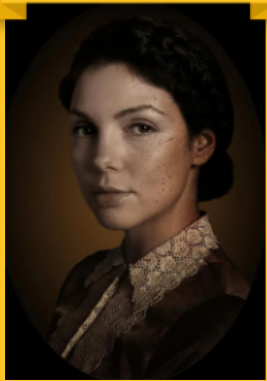
Duchowe przemiany: Na Syberii Raskolnikow doświadcza głębokiej przemiany duchowej, zaczyna doceniać miłość i poświęcenie Soni.

Rodion Raskolnikow

„Ludzie, podług prawa przyrody, dzielą się ogólnie na dwie klasy: **na klasę ludzi niższych**, będących, że tak powiem, materiałem, który służy wyłącznie do wydawania na świat sobie podobnych, **oraz na ludzi właściwych**, to znaczy posiadających dar czy talent, który im pozwala wygłosić w swoim środowisku nowe słowo. [...] Pierwsza klasa jest zawsze władczynią teraźniejszości, druga klasa - władczynią przyszłości. Pierwsi zachowują świat i pomnażają go licznie, drudzy pchają świat naprzód i kierują go ku oznaczonym celom”.

Dunia Raskolnikow(a)

Wygląd i charakter: Piękna młoda kobieta o ciemnych włosach i czarnych, błyszczących oczach, często wyglądająca na zamyśloną.

Niezależność: Zdeterminowana, samodzielna, podejmuje trudne decyzje dotyczące swojego życia.

Konflikt z Swidrygajłowem: Oskarżona niesłusznie o uwodzenie żonatego pracodawcy, zmagająca się z oszczerstwami i skandalem.

Związek z Łużynem: Stara się ratować sytuację rodziny. Zaangażowała się w związek z Łużynem, mimo jego manipulacyjnej natury.

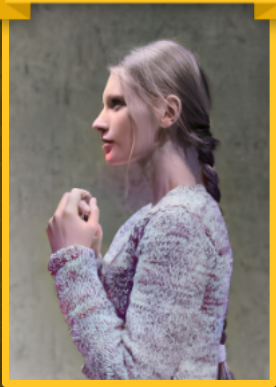
Godność: Zerwała zaręczyny z Łużynem, gdy ten ją poniżył i ośmieszył.

Rodzina: Bardzo troszczyła się o Rodiona i matkę, gotowa do poświęceń.

Empatia: Mimo osobistych problemów, wykazała zrozumienie i współczucie wobec trudności, z jakimi zmagał się jej brat.

Spotkanie z Razumichinem: Znalazła prawdziwą miłość w Razumichinie, przyjacielu brata, z którym później wzięła skromny ślub.

Sonia Marmieładowa

Wygląd: Młoda dziewczyna z pięknymi niebieskimi oczami i jasnymi włosami.

Ubóstwo i poświęcenie: Zmuszona do prostytucji, aby wspierać biedną rodzinę po tym, jak jej ojciec alkoholik, zrujnował ich finanse.

Wizerunek publiczny: Mimo trudnej sytuacji życiowej, Sonia zachowała wewnętrzną siłę i pokorę, mimo poniżenia i społecznego ostracyzmu.

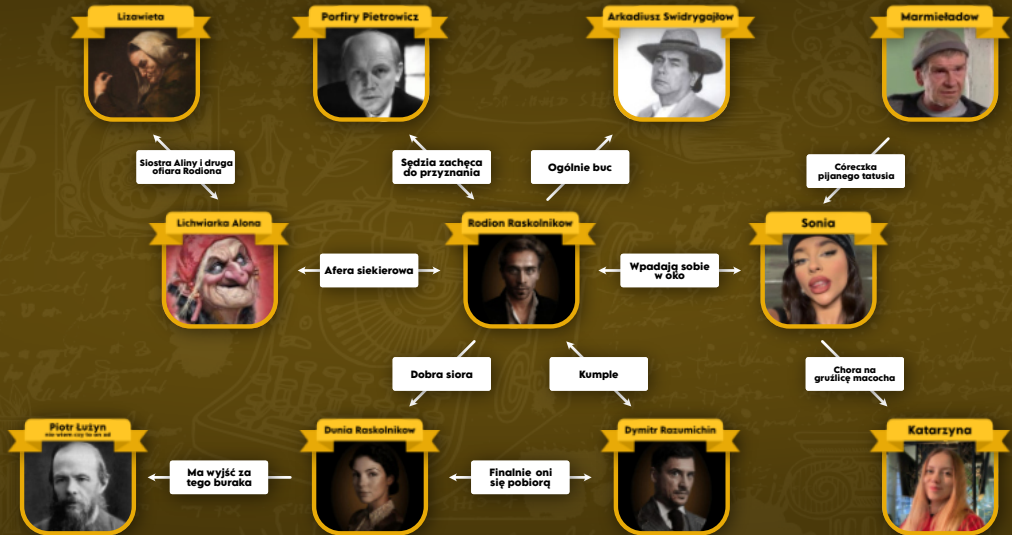
Relacja z ojcem: Z sympatią i zrozumieniem odnosiła się do ojca alkoholika.

Związek z Raskolnikowem: Została kluczową postacią w życiu Raskolnikowa, budząc w nim współczucie i miłość, stając się motywacją do jego zmiany.

Duchowość: Sonia była głęboko religijna, co stanowiło dla niej źródło siły i pocieszenia w trudnych czasach.

Wsparcie dla Raskolnikowa: Nie tylko wspierała go emocjonalnie, ale także towarzyszyła mu na Syberii, będąc dla niego źródłem siły i inspiracji do zmiany.

Obraz Maryi Magdaleny: Jej postać przypomina biblijną Marię Magdalenę, która odnajduje odkupienie i miłość, pomimo swojej przeszłości.

WESELE

KRÓTKIE STRESZCZNI

W pierwszym akcie **wesele stanowi tło dla spotkań różnych warstw społecznych**: inteligencji z Krakowa i mieszkańców Bronowic. **Pan Młody, krakowski inteligent, jest zafascynowany swoją żoną, prostą chłopką Jagną**, co wywołuje mieszane uczucia wśród gości. **Różnice między warstwami społecznymi stają się widoczne w dialogach**, gdzie inteligencja patrzy z góry na chłopów, a rozmowy często są pełne niezrozumienia i fałszu.

Drugi akt wprowadza elementy nadprzyrodzone, gdy **na wesele zaczynają przybywać zjawy z polskiej mitologii i historii, jak Widmo, Stańczyk, Rycerz Zawisza Czarny, Upiór Jakuba Szeli, oraz Wernyhora**. Każda z tych postaci przynosi ze sobą przesłanie odnoszące się do polskiej historii i teraźniejszości, zwracając uwagę na narodowe marzenia i błędy przeszłości. Szczególnie istotna jest postać Wernyhory, który wręcza Gospodarzowi złoty róg, symbolizujący wezwanie do narodowego powstania.

W trzecim akcie, **chłopi są gotowi do walki, lecz brak jest kogoś, kto dałby sygnał do działania**. Zgubienie złotego rogu przez Jaska symbolizuje przegraną szansę na powstanie. Zakończenie dramatu, z tańcem chochoła, w którym goście weselni zamieniają się w bezwolne kukiełki, podkreśla bezruch, stagnację i niemożność wyzwolenia się spod dominacji zaborców. **Przez "Wesele", Wyspiański stawia pytania o narodową tożsamość, kulturę, tradycję oraz przyszłość Polski**, ukazując jednocześnie zarówno zalety, jak i wady różnych warstw społecznych.

Pan Młody

Sytuacja małżeńska: Pan Młody, pochodzący z miejskiego środowiska, poślubił chłopkę, co było uważane za mezalians i wywołało kontrowersje.

Fascynacja chłopomanią: Charakterystyczna dla epoki fascynacja prostotą życia wiejskiego, manifestująca się w idealizacji i romantyzowaniu życia na wsi.

Upojenie szczęściem: Pan Młody jest tak zaślepiiony szczęściem i miłością, że nie dostrzega różnic kulturowych i społecznych dzielących go i jego żonę.

Romantyczne marzenia: Ma romantyczne wyobrażenia o życiu małżeńskim i przyszłości na wsi, nie zważając na realne wyzwania i problemy.

Poczucie wyższości: Niejawnie, chociaż jest zafascynowany życiem wiejskim, zachowuje miejskie poczucie wyższości kulturowej.

Nieporozumienia małżeńskie: Jego małżeństwo z chłopką ukazuje liczne nieporozumienia i trudności komunikacyjne wynikające z odmiennych doświadczeń życiowych.

Idealizm vs rzeczywistość: Rozbieżności między romantycznym idealizmem Pana Młodego a realnym życiem wiejskim stają się coraz bardziej widoczne.

Pani Młoda

Pochodzenie: Prosta (jak kij na chłopą) dziewczyna ze wsi, co podkreśla przepaść kulturową między nią a mężem, reprezentującym miejską inteligencję.

Praktyczne podejście do życia: Zajmuje się bardziej realnymi i codziennymi sprawami niż romantycznymi ideami.

Tradycja: Wierna tradycjom wiejskim, ma głębokie korzenie w kulturze ludowej.

Różnice w komunikacji: Jej sposób mówienia, używając gwary, kontrastuje z poetyckim językiem męża.

Reakcja na miasto: Ma mieszane uczucia co do życia w mieście i małżeństwa z miejskim inteligentem.

Zazdrość: Wykazuje zazdrość i obawy o lojalność męża.

Wewnętrzna siła: Mimo pozornej prostoty, posiada wewnętrzną siłę i zdolność do stawiania czoła życiowym wyzwaniom.

Romantyczna naiwność: Wierzy w romantyczną miłość i szczęśliwe małżeństwo, pomimo oczywistych różnic i trudności.

Przyszłość: Jej spojrzenie na przyszłość jest bardziej urealnione niż u męża. Skupia się na konkretach życia codziennego, nie idealizowanych marzeniach.

SYMBOLICZNE REKWIZYTY

KRÓTKIE OPRACOWANIE

Złoty Róg - jest symbolem wyzwolenia, sygnałem wzywającym do powstania. **Jego dźwięk miał wezwać do powstania cały naród, a przede wszystkim spowodować sojusz szlachty i chłopstwa.** Fakt, że Jasiek gubi ten cenny dar Wernyhory, uniemożliwia zryw wyzwolenieczy. **"Miałeś, chamie, złoty róg", "Miałeś, chamie, czapkę z piór (...) ostał ci się ino sznur"** - te słowa weszły do języka potocznego. Symbolizują wielką szansę, która została zaprzepaszczona, głupią stratę z własnej winy zamiast wielkiej korzyści.

Pawie pióra - symbol własności, egoizmu, prywaty i próżności. **Jasiek zgubił złoty róg właśnie schylając się po czapkę z pawimi piórami.** Wyciągając ręce po "swoje", po piękny "gadżecik", **chłopak zaprzepaszczył szansę na wyzwolenie narodu z jarzma niewoli.** Nie powinno się więc stawiać spraw prywatnych przed narodowymi. Ta scena rzuca także światło na **portret chłopów, ukazując ich jako egoistów, zatopionych w próżności** i nadmiernie przywiązanych do własności.

Wyobraź
sobie
chochoła xd

Chochół - krzew róży owinięty słomą, by przetrwać zimę. Z racji, że wesele odbywało się w listopadzie, ogród pełen był chochołów. **Ten symbol możemy interpretować dwójako.** Pesymistycznie: chochoł to krzew bez życia, "zamrożony" - symbolizuje martwicę narodu. Słomą owinięty krzak róży to symbol uśpionego, odrętwiałego narodu, pogrążonego w "chocholim tańcu". Optymistycznie - róże znów rozkwitną wiosną dzięki ciepłej "kołderce" ze słomy. To również symbol wartości i idei zachowanej na przyszłość.

SYMBOLICZNE REKWIZYTY

KRÓTKIE OPRACOWANIE

Chocholi taniec - powolny, senny, budzący grozę. Jest symbolem „bezruchu”, marazmu narodu polskiego, z którego to marazmu Wyspiański chciałby wyrwać rodaków swoim Weselem (wstrząsnąć sumieniem narodu).

Sznur - symbolizuje niewolę, w jakiej tkwiła Polska. Reprezentuje kolejne nieudane powstanie i brak zdecydowanego oporu przeciwko zaborcom. Stawianie osobiste próżności ponad sprawy narodowe.

Złota podkowa - zgubiona przez konia Wernyhory i schowana przez Gospodynię. **To nie tylko symbol szczęścia, lecz także metafora przyszłych sukcesów Polski**, które pozostają w zawieszeniu, ponieważ Polacy nie są jeszcze gotowi do walki o niepodległość. Chłopi, niezdolni do uznania tego szczęścia, preferują własne bezpieczeństwo, bojąc się zawiści sąsiadów. **Podkowa ukryta w skrzyni stanowi odzwierciedlenie narodowej apatii** i ciągłego odkładania wysiłków na rzecz wspólnego dobra na później.

Kaduceusz - laska Hermesa, symbolizuje możliwość porozumienia nawet wobec największych antagonizmów, co obrazują dwa splecione węże. Dziennikarz, uzbrojony w ten symbol, miał jednoczyć Polaków i inspirować ich do wspólnego działania na rzecz kraju.

Dźwięk dzwonu Zygmunta - rezonuje w utworze jako symbol dawnej świetności i „świętości” Polski, przywołując wspomnienia i narodową nostalgię.

SYMBOLICZNE REKWIZYTY

KRÓTKIE OPRACOWANIE

Chocholi taniec - powolny, senny, budzący grozę. Jest symbolem „bezruchu”, marazmu narodu polskiego, z którego to marazmu Wyspiański chciałby wyrwać rodaków swoim Weselem (wstrząsnąć sumieniem narodu).

Sznur - symbolizuje niewolę, w jakiej tkwiła Polska. Reprezentuje kolejne nieudane powstanie i brak zdecydowanego oporu przeciwko zaborcom. Stawianie osobiste próżności ponad sprawy narodowe.

Złota podkowa - zgubiona przez konia Wernyhory i schowana przez Gospodynię. **To nie tylko symbol szczęścia, lecz także metafora przyszłych sukcesów Polski**, które pozostają w zawieszeniu, ponieważ Polacy nie są jeszcze gotowi do walki o niepodległość. Chłopi, niezdolni do uznania tego szczęścia, preferują własne bezpieczeństwo, bojąc się zawiści sąsiadów. **Podkowa ukryta w skrzyni stanowi odzwierciedlenie narodowej apatii** i ciągłego odkładania wysiłków na rzecz wspólnego dobra na później.

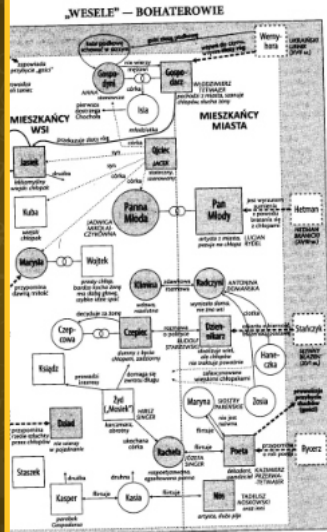

Kaduceusz - laska Hermesa, symbolizuje możliwość porozumienia nawet wobec największych antagonizmów, co obrazują dwa splecione węże. Dziennikarz, uzbrojony w ten symbol, miał jednoczyć Polaków i inspirować ich do wspólnego działania na rzecz kraju.

Dźwięk dzwonu Zygmunta - rezonuje w utworze jako symbol dawnej świetności i „świętości” Polski, przywołując wspomnienia i narodową nostalgię.

Gospodarz	Włodzimierz Tetmajer – malarz i pisarz; przyrodni brat poety Kazimierza Przerwy-Tetmajera; cieszył się wśród bronowickim chłopów wielkim autorytetem. W latach 1911–1918 był posłem stronnictwa ludowego ziemi krakowskiej do parlamentu austriackiego.
Gospodyni	Anna (z domu Mikołajczykówna), żona Włodzimierza Tetmajera.
Pan Młody	Lucjan Rydel – poeta, ludoman, syn profesora UJ; „pan, który bez butów chadzał”.
Panna Młoda	Jadwiga Mikołajczykówna.
Marysia	Marysia Mikołajczykówna – siostra panny Młodej, żona chłopu Wojciecha Susła.
Wojtek	Wojciech Susel – chłop.
Ojciec	Jacek Mikołajczyk – ojciec Panny Młodej, gospodarz z Bronowic.
Dziad	–
Jasiek	Jan Mikołajczyk, brat Panny Młodej.
Kasper	Kasper Czepiec – krewny Błażeja Czepca.
Poeta	Kazimierz Przerwa-Tetmajer – sławny poeta młodopolski, pisał w tym czasie dramat „Zawisza Czarny”; dekadent, oderwany od życia – „pan-zurawiec”.
Dziennikarz	Dziennikarz – Rudolf Starzewski, redaktor stańczykowskiego dziennika „Czas” ukazującego się w Krakowie. Był najbardziej odpowiednim człowiekiem do tego, aby objawiła mu się przenikliwa, gorzka, surowa myśl, upostaciowiona w Stańczyku.
Nos	Tadeusz Noskowski – malarz (niektórzy widzowie doszukiwali się tu postaci Stanisława Czajkowskiego – również malarza). Nos symbolizuje całą przybyszewszczyznę, która była bardzo modna w Krakowie bezpośrednio dwa lata przed wystawieniem <i>Wesela</i> .
Ksiądz	Ksiądz z Bronowic, o pochodzeniu chłopskim.
Maryna, Zosia	Maryna i Zosia Pareńskie, córki lekarza, profesora UJ; Zosia została żoną T. Boja Zeleńskiego.
Radezyni	Antonina Domańska – żona profesora UJ i radcy miejskiego; autorka „Historii żółtej ciżemki” i „Paziów króla Zygmunta”. Bliska krewna Lucjana Rydla.
Haneczka	Hanna Rydlówna, siostra Lucjana Rydla.
Czepiec	Błażej Czepiec – wuj Panny Młodej; starosta weselny; pisarz gminny w Bronowicach.
Czeczowa	Żona Błażeja Czepca.
Klimina	Klimina – baba wiejska, starościna wesela, chrzestna Isi.
Kasia	–
Staszek	–
Kuba	– Jakub Mikołajczuk, brat Jadwigi
Żyd	Hersz Singer, bronowicki karczmarz.
Rachel	Pepa (Józefa) Singer, córka karczmarza. Przez wiele lat „objała się” w artystycznych knajpkach krakowskich, znana jedynie jako Rachel.
Muzykant	–
Isia	Isia Tetmajerówna – najstarsza córka Włodzimierza i Anny Tetmajerów.

PRZEDWIOŚNIE

KRÓTKIE STRESZCZENIE

"Przedwiośnie" opowiada historię Cezarego Baryki, syna Seweryna, urzędnika ze szlacheckich korzeni. Matką była Jadwiga, która pochodziła z rodziny szlacheckiej z Siedlec. **Rodzice Cezarego wzięli ślub, bo tak wskazywał rozsądek, a nie miłość.** Jadwiga często myślała o swojej dawnej miłości, Szymonie Gajowcu. **Seweryn przeniósł swoją rodzinę do miasta Baku.** Tam żyli dostatnio i dbali o wykształcenie Cezarego.

W pierwszej części, "Szkłane domy", **Seweryn Baryka zostaje wcielony do armii rosyjskiej**, w wyniku I wojny światowej. Niestety, ojciec nie wraca do domu, co zmusza **Cezarego i jego matkę Jadwigę do zaakceptowania możliwości, że mogli go stracić na zawsze.** **Jadwiga, zdrowotnie osłabiona, umiera**, podczas gdy w Baku dochodzi do krwawych walk między Ormianami i Tatarami. W tym burzliwym okresie, **Cezary niespodziewanie spotyka swojego ojca**, Seweryna, uznawanego dotychczas za zmarłego. Razem decydują się na powrót do Polski, **gdzie marzą o nowej cywilizacji, symbolizowanej przez "szklane domy".**

Druga część, **"Nawłóć"**, **ukazuje Cezarego w Polsce, rozczarowanego panującą tam biedą.** W Warszawie, gdzie studiuje medycynę, wybucha wojna polsko-bolszewicka, a on wstępuje do wojska. **Zaprzyjaźnia się z Hipolitem, któremu Cezary ratuje życie.** Spędza czas "w jego majątku" w Nawłóci, gdzie **przeżywa burzliwe romanse, m.in. z Laurą Kościeniecką i Karoliną Szarłatowiczówną.** Po serii dramatycznych wydarzeń, w tym śmierci Karoliny i odrzuceniu przez Laurę, **Cezary opuszcza Nawłóć.**

W części trzeciej, "Wiatr ze wschodu", **powracamy do Warszawy, gdzie Cezary kontynuuje studia** i zamieszkuje w żydowskiej dzielnicy. **Zaprzyjaźnia się z Antonim Lulkiem, komunistą, i bierze udział w spotkaniach socjalistów.** Znowu spotyka Laurę, lecz ich romans mówiąc ładnie - "nie rozkwita". Książka kończy się sceną, gdzie Cezary, w polskim mundurze, idzie na czele robotniczego pochodu, odłączając się od manifestacji i kierując samotnie naprzód.

Cezary Baryka

Pochodzenie: Urodzony w Rosji, syn Jadwigi i Seweryna, zubożałego polskiego szlachcica, wychowywany w zamożnym środowisku rosyjskim.

Wczesne lata: Rozpieszczany przez rodziców, wykształcony przez prywatnych nauczycieli, inteligentny, przy jednoczesnym braku zapалу do nauki.

Dojrzewanie: Buntowniczy i nieposłuszny jako nastolatek, zaniedbuje relacje z matką i angażuje się w ryzykowne zachowania.

Relacje rodzinne: Skomplikowane relacje z ojcem i matką, ostatecznie staje się troskliwym synem po chorobie matki.

Ewolucja postaci: Przeżywa serię przełomowych wydarzeń, w tym rewolucję oraz I wojnę światową, które kształtują jego światopogląd i osobowość.

Przemiany ideologiczne: Początkowe zauroczenie komunizmem, następnie stopniowe dostrzeganie jego wad i okrucieństwa.

Udział w konfliktach: W czasie wojny polsko-bolszewickiej, walczy po stronie Polski.

Relacje: W Nawłoci odkrywa złożoność relacji międzyludzkich i trudne związki z kobietami.

Poszukiwanie tożsamości: Boryka się z dylematami dotyczącymi przynależności narodowej i ideologii, poszukując swojego miejsca w świecie.

Ostateczna transformacja: Po licznych przeżyciach życiowych i obserwacji rzeczywistości, Baryka staje się bardziej dojrzałą i niezależną jednostką. Stara się łączyć jego idee komunizmu z patriotyzmem i realistycznym podejściem do życia.

Jadwiga Dąbrowska (Baryka)

Pochodzenie: Pochodziła z zamożnej szlacheckiej rodziny z okolic Siedlec.

Tęsknota : Mimo życia w Rosji, tęskniła za Polską, nie odnajdując się w Baku.

Małżeństwo z Sewerynem: Poślubiła Seweryna Barykę z rozsądku, decyzję podjęli rodzice; związek zbudowany na wspólnym szacunku i miłości do syna.

Pierwsza miłość: Doświadczyła niespełnionej pierwszej miłości do Szymona Gajowca, czego świadectwem był wzruszający list i łyż na peronie.

Stosunek do męża: Choć małżeństwo nie było oparte na miłości, z czasem zbudowała z mężem bliską relację, martwiąc się o jego los podczas wojny.

Trudności wychowawcze z Cezarym: Nie potrafiła zapanować nad buntującym się Cezarym po wyjeździe męża na wojnę.

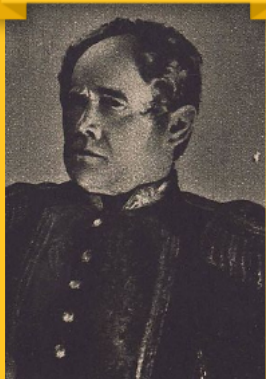
Rola matki: Wzorowa matka dla Cezarego, którego kochała bezkrytycznie i poświęciła się jego wychowaniu.

Praca i życie w Rosji: Nie przyzwyczajona do rosyjskiej kultury, zmagająca się z trudnościami życia codziennego po wyjeździe męża na wojnę.

Przeciwności losu: Doświadczyła wielu trudności w czasie rewolucji rosyjskiej, stając się ofiarą przemian, które wspierał jej syn.

Śmierć: Zmarła z powodu ciężkiego życia i pracy przymusowej w porcie, zniszczona fizycznie i emocjonalnie.

Seweryn Baryka

Przodek i pamiątek: Przodek Grzegorza Baryki, zubożały i ukarany przez rząd rosyjski, zostawił po sobie pamiątek z 1831 roku, który Seweryn traktował jako świętość i symbol utraconego dziedzictwa.

Kariera: Bez wykształcenia, ale pracowity, zrobił karierę urzędniczą w Rosji, najpierw pod Uralem, potem w Baku, uczciwie się bogacąc.

Założenie rodziny: Przyjechał do Polski na urlop, aby znaleźć żonę; ożenił się z Jadwigą Dąbrowską i powrócił z nią do Rosji.

Syn Cezary: W Baku urodził się jego syn, Cezary; Seweryn starał się zapewnić mu dobre wykształcenie.

I wojna światowa: Wcielony do rosyjskiej armii w 1914 roku, troszczył się o rodzinę, wysyłając listy i ukrywając majątek. Później uznany za zmarłego.

Powrót do Baku: Po długiej "podróży" powrócił do Baku, gdzie spotkał syna i przekonał go do powrotu do Polski.

Szklane domy: Aby przekonać Cezarego do Polski, opowiedział fikcyjną historię o szklanych domach i postępie technologicznym w Polsce.

Śmierć: Zmarł w pociągu repatriacyjnym podczas podróży do Polski, pozostawiając syna z przekonaniem patriotycznymi.

ZDĄŻYĆ PRZED PANEM BOGIEM

KRÓTKIE STRESZCZENIE

"Zdążyć przed Panem Bogiem" Hanny Krall to poruszający reportaż, który przenosi czytelnika do serca Warszawy podczas II wojny światowej, ukazując życie Żydów w nazistowsko okupowanej stolicy. Autor, a w zasadzie autorka, z wyjątkową głębią, koncentruje się na losach pewnej rodziny, prowadząc opowieść poprzez perspektywę Marka Edelmana - jednego z kluczowych liderów powstania w getcie warszawskim.

Książka ta przedstawia przerażające doświadczenia Żydów: od brutalnych prześladowań i deportacji, po masowe egzekucje dokonywane przez nazistów. Jednocześnie rzuca światło na heroizm i niezłomność tych, którzy walczyli o przetrwanie w nieludzkich warunkach, nie tracąc wiary w lepszą przyszłość.

Krall z wnikliwością bada także zawłości relacji międzyludzkich, które kształtowały życie w getcie, oraz skomplikowane dylematy moralne, z jakimi borykali się ludzie stawiani przed wyborami ostatecznymi.

Książka stanowi nie tylko cenny dokument historyczny, ale również pełną empatii refleksję nad naturą ludzką w obliczu skrajnych wyzwań.

Marek Edelman

01.01.1919 - 02.10.2009

Wczesne lata życia:

- Stracił matkę w wieku 14 lat, co wymusiło na nim szybką naukę samodzielności. ➤
- Miał około 22 lat podczas wybuchu powstania w getcie warszawskim.
- Cierpiał na poczucie niższości, nawet wśród innych Żydów.
- Pochodził z mało znaczącej, ubogiej rodziny.

Postawa w takcie wojny:

- Pełnił rolę szpitalnego pośłańca w getcie
- Z czasem został dowódcą oddziału ŻOB (Żydowska Organizacja Bojowa)
- Posiadał przepustkę, umożliwiającą mu poruszanie się po aryjskiej części miasta. ➤
- Pomimo możliwości ucieczki, nigdy nie wykorzystał przepustki do opuszczenia getta. ➤
- Charakteryzował unikaniem bierności, nawet w obliczu beznadziejnej sytuacji.
- Musiał podejmować trudne wybory, jak np. ocalenie łączniczki kosztem innych osób.

Życie zawodowe:

- Z czasem zaangażował się w studia medyczne dzięki żonie.
- Postrzegał zawód lekarza jako kontynuację swojej misji ratowania życia. ➤
- Zawód kardiochirurga nadał nowy sens jego życiu.
- Pozwoliło mu to na odnalezienie w sobie nowych pokładów energii.

DŻUMA

KRÓTKIE STRESZCZENIE

„Dżuma” to powieść umiejscowiona w latach czterdziestych XX wieku, dokładniej 2 lata po II wojnie w algierskim miasteczku Oran, ówczesnej francuskiej kolonii. **Historia zaczyna się, gdy doktor Bernard Rieux natrafia na martwe szczury**, a jego żona wyjeżdża do sanatorium. **Miasto**, które do tej pory było zwyczajne, **zaczyna doświadczać wzrostu liczby zdechłych gryzoni**. Następnie **mieszkańcy zaczynają gorączkować i masowo umierać**. Zaraza szybko **przekształca się w dżumę**, zamykając bramy miasta i izolując mieszkańców.

Rieux walczy z chorobą z determinacją, opiekując się chorymi. **Brakuje jednak łóżek szpitalnych, personelu i lekarstw, a ofiary są pochowane w masowych grobach**. Doktor Rieux znajduje wsparcie w postaci Tarrou, który organizuje oddziały sanitarne, oraz doktora Castela, zajmującego się opracowaniem lekarstwa. W tym czasie, dziennikarz **Raymond Rambert**, który przyjechał do Oranu, aby opisać życie Arabów, **próbuję opuścić miasto, ale ostatecznie decyduje się zostać i pomagać**. **Ojciec Paneloux, początkowo twierdzący, że dżuma jest boską karą za grzechy, zmienia zdanie, widząc cierpienie ludzi**.

Mimo rosnącej liczby ofiar i chaosu, **doktor Rieux nie ustaje w walce**. Jego matka opiekuje się domem podczas nieobecności żony. Urzędnik Joseph Grand, przyjaciel Rieuxa, prowadzi statystyki zgonów. Ludzie w mieście początkowo nie obawiają się choroby, ale z czasem zaczynają izolować się w strachu przed zarażeniem. **Po śmierci Tarrou i otrzymaniu wiadomości o zgonie swojej żony, Rieux nadal pomaga innym**.

W końcu, **dzięki pracy doktora Castela, wytwarzane jest skuteczne lekarstwo**, a dżuma zostaje pokonana. Miasto Oran powoli budzi się do życia, pełne nadziei na lepszą przyszłość. Brama miasta są otwarte, ale niespodziewanie Cottard, miejscowy złodziejaszek, zostaje aresztowany za strzelanie do ludzi.

Bernard Rieux

Tło rodzinne: Pochodził z ubogiej rodziny, co ukształtowało jego charakter.

Edukacja i kariera: Pomimo trudnego startu, z determinacją stał się lekarzem, traktując medycynę jako misję, a nie zawód.

Skromność i poświęcenie: Pomimo osiągnięć zawodowych, pozostał skromny, oddany pracy, zarazem nie oczekując wdzięczności.

Wygląd: Średniego wzrostu, z potężnymi ramionami, kwadratową twarzą, ciemnymi oczami, czarnymi włosami i opaloną skórą.

Relacje międzyludzkie: Zdolny do głębokich, autentycznych więzi, choć trudno mu było wyrażać emocje, co czasem sprawiało wrażenie obojętności.

Życie osobiste: Miał żonę w sanatorium i matkę, która pomagała mu w domu, będąc cennym wsparciem w trakcie epidemii.

Ateizm: Był ateistą i wierzył w ideały, skupiając się na ludzkich potrzebach

Oddanie pracy: Niestłabnące zaangażowanie w leczenie chorych, pomimo braku efektywnych środków i narastającej niemocy.

Przeżycia emocjonalne: Odczuwał ciężar śmierci bliskich i pacjentów, szczególnie śmierci przyjaciela Jean Tarrou.

Filozofia życiowa: Podobny do mitycznego Syzyfa, nieustannie walczył z dżumą, akceptując jej nieuchronność i utrzymując wierność własnym wartościom.

Jean Tarrou (nie pytaj)

Przyjazd do Oranu: Przybył do miasta krótko przed wybuchem epidemii.

Tajemniczość: Jego pochodzenie, cel przyjazdu i przeszłość pozostały nieznane mieszkańcom Oranu.

Wygląd: Młody, z potężną sylwetką i masywną twarzą, wyraźnymi brwiami.

Zaaklimatyzowanie: Szybko dostosował się do życia w Oranie, zdobywając sympatię mieszkańców.

Kronikarz epidemii: Prowadził zapiski na temat życia w mieście podczas dżumy, dokumentując codzienne zmagania mieszkańców.

Przyjaźń z Rieux: Nawiązał bliską relację z doktorem Rieux, któremu zaufał na tyle, by wyznać mu swoją historię.

Rodzina: Pochodził z zamożnej rodziny, ojciec był prokuratorem generalnym; relacja z ojcem zmieniła się po traumatycznym doświadczeniu w sądzie.

Bunt przeciwko przemocy: Uciekł z domu i walczył ze śmiercią oraz przemocą, które uważał za wszechobecne w świecie.

Aspiracja do świętości: Miał ambicję zostania świętym bez wiary w Boga, poszukując świętości w codziennych czynach.

Śmierć podczas epidemii: Zmarł jako jedna z ostatnich ofiar dżumy, pomimo opieki ze strony Rieux i jego matki.

Raymond Rambert

Cel przyjazdu do Oranu: Jako paryski dziennikarz przyjechał przygotować reportaż o warunkach życia algierskich Arabów.

Wygląd: Niski mężczyzna o szerokich ramionach, jasnych oczach i zdecydowanym wyrazie twarzy; często ubrany sportowo.

Reakcja na epidemię: Pragnienie opuszczenia miasta i powrotu do ukochanej w Paryżu; początkowy brak zainteresowania losem mieszkańców Oranu.

Próby opuszczenia Oranu: Podejmuje legalne i nielegalne próby opuszczenia miasta, w tym kontakt z przemytnikami.

Egoizm: Skupiony na osobistym szczęściu, odrzucający myśl o śmierci i obawiający się o swoje życie.

Przemiana wewnętrzna: Postanawia zostać w mieście, uznając swoją sytuację za wspólną z innymi mieszkańcami Oranu.

Pomoc: Zmienia swoje priorytety i zaczyna pomagać w walce z dżumą.

Spotkanie z ukochaną po epidemii: Odczuwa ulgę, lecz nie jest w stanie bez troski cieszyć się ze spotkania, mając świadomość cierpienia innych.

Ojciec Paneloux

Krótki opis: Jezuita, krępy mężczyzna średniego wzrostu, naukowiec, publicysta i teolog, broniący konserwatywnych wartości chrześcijaństwa.

Zawód: Nosi stalowe okulary, wygłasza porywające i zaangażowane kazania.

Poglądy na świat: Początkowo radykalne, uważa dżumę za karę Bożą za grzechy mieszkańców Oranu.

Przemiana: Doświadcza duchowej przemiany po śmierci małego synka sędziego Othona, uznając, że choroba nie zawsze jest konsekwencją grzechu.

Ewolucja poglądów: Staje się łagodniejszy, przestaje potępiać grzeszników i akceptuje dżumę jako wspólny problem mieszkańców.

Aktywna pomoc w walce z dżumą: Dołącza do formacji sanitarnych, aby pomagać bliźnim w czasie epidemii.

Godna śmierć: Zachowuje godność i akceptuje śmierć, odmawiając wezwania lekarza i traktując życie jako poświęcone Bogu.

Zmiana roli i znaczenia: Z surowego teologa i moralisty, staje się postacią bardziej ludzką i empatyczną, która naucza pokory i współczucia w obliczu wspólnej tragedii.

Dosłowna interpretacja

Tytuł odnosi się do rzeczywistej choroby, dżumy, która jest centralnym elementem fabuły powieści. Epidemia dżumy w mieście Oran jest główną osią narracyjną i stanowi fizyczne oraz psychologiczne tło dla działań i przemyśleń postaci.

Symbol zła i cierpienia

Camus mógł również używać dżumy jako uniwersalnego symbolu zła, cierpienia i losowych tragedii, które spotykają ludzkość. W tej interpretacji, dżuma reprezentuje nie tylko konkretne historyczne wydarzenia, ale także ogólnoludzkie doświadczenie cierpienia, śmierci i moralnych wyzwań.

Czasy COVID-19

Powieść wówczas nabiera nowego znaczenia. Podobnie jak dżuma w Oranie, COVID-19 wprowadził globalną niepewność i strach, zmieniając codzienne życie i wywołując izolację społeczną. Camus ukazuje uniwersalną walkę ludzkości z nieoczekiwanymi kryzysami, co odzwierciedla nasze własne doświadczenia podczas pandemii koronawirusa.

DŻUMA

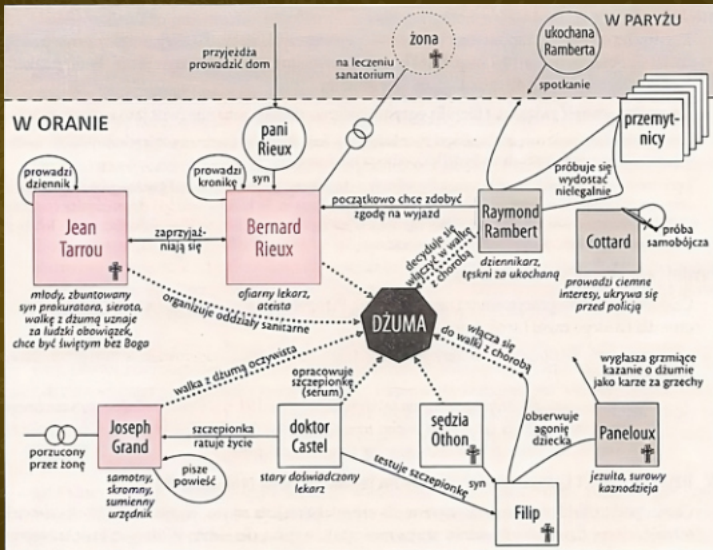
JAK INTERPRETOWAĆ?

Metafora okupacji i totalitaryzmu

W szerszym kontekście historycznym i politycznym, "dżuma" często jest interpretowana jako metafora nazistowskiej okupacji Francji w czasie II wojny światowej. Choroba symbolizuje wszechogarniające i destrukcyjne siły totalitaryzmu, które infekują społeczeństwo, prowadząc do cierpienia, śmierci i moralnego kryzysu.

Filozofia absurdalizmu

W kontekście filozoficznych poglądów Camusa, dżuma może być widziana jako manifestacja absurdalnej natury egzystencji. Zgodnie z absurdalizmem, życie jest nieustanną walką z nieuchronnymi i nieprzewidywalnymi siłami, które wymykają się naszej kontroli i zrozumieniu.

MOTYWY W DŻUMIE

KRÓTKIE OPRACOWANIE

Motyw choroby: Choroba centralnym elementem powieści. Choroba, w tym wypadku dżuma, służy jako metafora większych idei, w tym cierpienia ludzkiego i wpływu katastrof na społeczeństwo.

Motyw przemiany: Epidemia dżumy prowadzi do głębokiej zmiany wewnętrznej wśród niektórych postaci. Ojciec Paneloux, który na początku postrzega epidemię jako boską karę za grzechy, doświadcza przemiany w swoich poglądach, zwłaszcza po konfrontacji ze śmiercią dziecka. To doświadczenie skłania go do zmiany swojego podejścia do ludzi i ich cierpień.

Motyw cierpienia: Cierpienie fizyczne i psychiczne jest wszechobecne w powieści. Jest ono związane zarówno z bezpośrednimi skutkami choroby, jak i emocjonalnymi konsekwencjami izolacji i strachu.

Motyw izolacji: Izolacja Oranu od reszty świata zmusza mieszkańców do konfrontacji z własną samotnością i alienacją. To odcięcie wywołuje głębokie refleksje nad ludzką egzystencją i wpływa na decyzje oraz wartości życiowe postaci.

Motyw poświęcenia: Pojawia się poprzez działania postaci takich jak Jean Tarrou, które angażują się w walkę z chorobą mimo osobistego ryzyka.

Motyw obowiązku, pracy, przyjaźni...

ROK 1984

KRÓTKIE STRESZCZENIE

"Rok 1984" przedstawia wyimaginowane **społeczeństwo kontrolowane przez totalitarny rząd**. Akcja powieści toczy się w Londynie, stolicy **provincji Oceania, gdzie panuje Partyjny Wielki Brat** - nieomyślne i wszechobecne państwo, które kontroluje każdy zasrany aspekt życia obywateli, w tym ich myśli i uczucia.

Główny bohater, Winston Smith, pracuje w Ministerstwie Prawdy, gdzie zajmuje się fałszowaniem historii, aby dopasować ją do obecnej polityki rządu. Jednak **Winston**, niezadowolony z rządzącego systemu, **próbuje zbuntować się**. Spotyka również Julię, z którą będzie się w tajemnicy łomotać.

Jednak ich próby zbuntowania się przeciwko rządowi kończą się porażką, ponieważ zostają schwytani przez tajną policję i poddani brutalnym przesłuchaniom. **W końcu Winston jest zmuszony do uznania, że nie ma ucieczki od Partyjnego Wielkiego Brata** i że jego zbuntowanie się było bezskuteczne.

Powieść "Rok 1984" przedstawia nie tylko opresyjną naturę totalitarnych rządów, ale również ostrzega przed konsekwencjami braku wolności myśli i słowa, a także przed manipulacją władzy nad historią.

Winston Smith

Tło i przyjazd: Winston Smith, pracownik Partii Zewnętrznej w dystopijnym państwie Oceanii, redaguje historyczne dokumenty w Ministerstwie Prawdy, dostosowując je do linii Partii.

Wygląd: Około 40 lat, drobna postura, jasne włosy, rumiana twarz i smutne spojrzenie, bardziej inteligentne niż u większości członków Partii.

Stan zdrowia: Cierpi na przewlekłe owrzodzenie nogi, prawdopodobnie psychosomatyczne. Ubrany w standardowy granatowy kombinezon Partii.

Postawa wobec Partii: Nie zgadza się z manipulacją prawdy przez Partię, dąży do osobistej wolności i jest niezdolny do dwójmyślenia.

Bunt: Prowadzi nielegalny dziennik, wyrażając swoje myśli i uczucia, wdaje się w romans z Julią, przeciwstawiając się zakazom Partii.

Przemiana: Po aresztowaniu i torturach, Winston ulega ideologii Partii. Największym strachem, wykorzystanym podczas tortur, są szczury.

Porażka: Akceptuje dominację Wielkiego Brata, uczucie do Julii wygasa i osiąga pełne dwójmyślenie. Ucieka w alkoholizm, zмага się z poczuciem winy i bezsilnością.

Refleksja nad postacią: Winston reprezentuje walkę przeciętnej jednostki z totalitarnym reżimem, starając się zachować indywidualność, ale ostatecznie poddając się wszechobecnej ideologii.

Julia

Wygląd i styl: Młoda, około 26 lat, z wyróżniającymi się ciemnymi włosami. Ubrana standardowo jak wszyscy członkowie Partii, z wyjątkiem szkarłatnej szarfy Ligi Antyseksualnej.

Charakter: Na pokaz zgodna z zasadami Partii, w rzeczywistości jednak buntownicza i pełna życia. Ukrywa swoje prawdziwe "ja" pod maską posłuszeństwa.

Relacje: Romans z Winstonem, jest jednocześnie aktem rebelii przeciwko Partii. Dzieli z nim swoje marzenia o wolności i nienawiść do reżimu.

Przemiana: Pod wpływem tortur zostaje złamana. Jej silna wola i buntowniczy duch są stłamszone, podobnie jak jej uczucie do Winstona.

Po torturach: Julia zmienia się nie do poznania, traci dawne zainteresowania i przestaje być aktywną opozycjonistką.

Rola w Partii: Pracuje w Departamencie Literatury Ministerstwa Prawdy, gdzie nadzoruje produkcję masowej literatury erotycznej, traktując to jako trywialną czynność bez większego znaczenia.

Spotkanie z Winstonem po torturach: Ich ostatnie spotkanie ujawnia pełnię jej zmiany – staje się obojętna i wycofana, co stanowi kontrast do jej wcześniejszego buntu i pasji.

O'Brien

Wygląd i zachowanie: Solidnej budowy mężczyzna o solidnej budowie i orlim nosie. Brzydka, lecz inteligentna twarz. Jego elegancja w ruchach wyróżnia go spośród innych członków Partii.

Rola w Partii: Członek Partii Wewnętrznej, co daje mu liczne przywileje, takie jak lepsze jedzenie czy możliwość chwilowego wyłączenia teleekranu.

Podstęp: Pomimo pozorów, O'Brien jest gorliwym zwolennikiem Partii, używa swojej inteligencji i wpływów do manipulowania innymi, w tym Winstonem.

Interakcje z Winstonem: Początkowo sprawia wrażenie sojusznika, potem zdradza Winstona i Julię, przyciągając ich do pułapki i torturując ich w Ministerstwie Miłości.

Metody: Stosuje zaawansowane techniki tortur psychicznych i fizycznych, aby zmusić Winstona do akceptacji ideologii Partii, w tym konfrontując go z jego największym strachem w Pokoju 101.

Poglądy: Głęboko wierzy w celowość działań Partii, broni ich jako niezbędnych dla utrzymania kontroli nad społeczeństwem.

Dokonania: Ostatecznie przekształca Winstona w lojalnego członka Partii, zatracającego swoje wcześniejsze ideały i miłość do Julii.

ROK 1984

WAŻNE POJĘCIA

Myślozbrodnia

Odnosi się do przestępstwa polegającego na myśleniu w sposób niezgodny z doktryną Partii w totalitarnym państwie Oceanii. Myślozbrodnię można było popełnić nawet nieświadomie, na przykład przez sen, a jej ściganiem zajmowała się Policja Myśli. Karą za myślozbrodnię była zazwyczaj ewaporacja, czyli całkowite wymazanie osoby ze społeczeństwa i historii. Zapobieganie myślozbrodni obejmowało stosowanie nowomowy, języka ograniczającego możliwość wyrażania nieprawomyślnych myśli, oraz dwójmyślenia, akceptacji sprzecznych idei jako jednocześnie prawdziwych.

Dwójmyślenie

Zdolność do akceptowania dwóch sprzecznych ze sobą poglądów jako jednocześnie prawdziwych. To element totalitarnego systemu, który umożliwia manipulację rzeczywistością i uniemożliwia krytyczne myślenie. Przykładowo, obywatele Oceanii mogą jednocześnie wierzyć w dwie sprzeczne wersje historii lub akceptować paradoksalne slogany Partii jak "Wojna to pokój". Dwójmyślenie pomaga utrzymać władzę Partii, pozwalając na zmienianie "prawdy" według potrzeb i eliminując obiektywne postrzeganie rzeczywistości.

TANGO

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Dramat "Tango" rozgrywa się w domu rodziny Stomilów, po rewolucji obyczajowej, która doprowadziła do anarchii i braku konwencji społecznych. Świat, w którym żyją bohaterowie, jest pozbawiony zasad i wartości, a łamanie norm jest uznawane za powód do dumy. **Główny bohater, młody Artur, desperacko próbuje przywrócić porządek i tradycyjne wartości. Chce ożenić się z kuzynką Alą, forsując tradycyjny ślub,** by w ten sposób narzucić rodzinie przestrzeganie dawnych reguł.

Dom Stomilów jest miejscem chaosu i moralnej swobody. Stomil, ojciec Artura, jest dumny ze świata bez ograniczeń, który stworzyło jego pokolenie. Eleonora, matka Artura, ma romans z prostym i brutalnym Edkiem. Artur jest zirytowany brakiem norm i wartości w swojej rodzinie. **Planuje przejąć kontrolę i przywrócić stary ład, nawet jeśli wymagałoby to użycia siły.**

Wesele Artura z Alą ma być symbolicznym powrotem do porządku, lecz szybko okazuje się, że świat się nie zmienia. **Babcia Artura umiera, a sam Artur ginie z rąk Edka, który przejmuje władzę w domu, opierając się na sile i prymitywizmie.** Dramat kończy się symbolicznym tangiem Edka i Eugeniusza, co podkreśla zwycięstwo kultury prostej i masowej nad próbami wprowadzenia porządku przez Artura.

W sytuacji społeczeństwa żyjącego w systemie totalitarnym Mrozek ostrzega przed nihilistycznym buntem przynoszącym anarchię, demaskuje mechanizmy życia społecznego, realia państwa komunistycznego.

Artur

Wiek i wygląd: Artur ma 25 lat, jest przystojny, nosi dobrze skrojony garnitur, wyróżniając się czystością wśród niechlujnie ubranej rodziny.

Edukacja i ambicje: Studiuje medycynę i filozofię, aspiruje do bycia lekarzem, co rozczarowuje jego artystycznie nastawioną matkę.

Postawa wobec tradycji: Jako jedyny w rodzinie ceni tradycyjne wartości i dąży do ich przywrócenia.

Relacje rodzinne: Żyje w konflikcie z rodzicami i babcią, którzy lekceważą konwencje i normy.

Konflikt z ojcem: Artur sprzeciwia się artystycznemu, swobodnemu stylowi życia ojca, dążąc do porządku i dyscypliny.

Zamierzenia i działania: Próbuje wprowadzić w domu dyscyplinę, co prowadzi do konfliktów, szczególnie z matką i Edkiem, kochankiem matki.

Miłość i zawód: Planuje tradycyjny ślub z kuzynką Alą, lecz ich związek komplikuje się przez osobiste rozterki i zewnętrzne wpływy.

Tragiczny finał: Jego starania o przywrócenie porządku kończą się klęską; zostaje zabity przez Edka, co podkreśla porażkę jego idei.

Edek

Pochodzenie i zachowanie: Edek pochodzi z niższych warstw społecznych, jest nieokrzesany i brutalny, co przyciąga kobiety.

Wygląd: Noszący brudne, rozpięte ubrania, z charakterystycznym małym wąsikiem, zawsze z piwem w ręku.

Relacje: Ma romans z Eleonorą i uwodzi Alę. Jego prostolinijność i brak zasad imponują domownikom.

Rola w domu: Traktowany jak część rodziny, swobodnie angażuje się w ich życie, akceptowany mimo bycia bucem.

Konflikt z Arturem: Przeciwnieństwo Artura, nie ma ambicji na zmiany, ceni proste przyjemności i swobodę.

Siła fizyczna: Wykorzystuje swoją siłę do dominacji, szczególnie w konflikcie z Arturem, którego ostatecznie pokonuje.

Światopogląd: Edek nie posiada żadnych zasad, jego życiowe motto to proste, trywialne maksymy.

Zakończenie: Po konflikcie z Arturem przejmuje kontrolę w domu, używając przemocy i dominacji.

| MATURA - SZKOŁA ŚREDNIA

FRAGMENTY LEKTUR

POWTÓRKA WSZYSTKICH POZYCJI!

- ◀ STRESZCZENIA
- ◀ NOWA PODSTAWA
- ◀ DARMOWE NOTATKI

WSZYSTKIE FRAGMENTY 2025!

- ☑ Homer, Iliada (fragmenty);
- ☑ Lament świętokrzyski (fragmenty);
- ☑ Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią (fragmenty);
- ☑ Adam Mickiewicz, Romantyczność;
- ☑ Henryk Sienkiewicz, Potop (fragmenty);
- ☑ Władysław Stanisław Reymont, Chłopi (fragmenty);
- ☑ Witold Gombrowicz, Ferdydurke (fragmenty);
- ☑ Tadeusz Borowski, Prozę poństwa do gazu;
- ☑ Gustaw Herling-Grudański, Inny świat (fragmenty);
- ☑ Marok Nowakowski, Górą „Edok” (z tomu Prawo preli);
- ☑ Andrzej Stasiuk, Miejsce (z tomu Opowieści galicyjskie);
- ☑ Olga Tokarczuk, Profesor Andrews w Warszawie (z tomu ...);
- ☑ Ryszard Kapuściński, ...

LAMENT ŚWIĘTOKRZYSKI

KRÓTKIE STRESZCZENIE

„Lament świętokrzyski” to średniowieczny **monolog Matki Boskiej, który skupia się na jej żalu i bólu z powodu cierpienia Chrystusa na krzyżu**. Maryja przedstawiona jest bardziej jako ziemska matka niż boska istota, nie potrafiąca pogodzić się ze śmiercią jedynego syna. Jej rozpacz jest bardzo wyrazista i poruszająca.

Na początku zwraca się do ludzi, prosząc ich, by współczuli jej bólowi (bo przecież nikt nie ma swoich problemów xd) **i zrozumieli ogrom cierpienia, jakie przeżywa**. Opisuje śmierć Jezusa jako "krwawe gody", używając tego określenia, by podkreślić brutalność jego męki.

Dalej Maryja przywołuje wydarzenia Wielkiego Piątku, mówiąc o swojej bezsilności. **Chciałaby ulżyć synowi, ale nie może**. Wspomina momenty, kiedy była blisko Jezusa jako dziecka, a teraz nie może mu pomóc pod krzyżem.

Zwraca się także do Archanioła Gabriela, wyrażając rozczarowanie, że zamiast obiecanej radości przyniósł jej cierpienie. **Na koniec kieruje słowa do matek, współczując im i mając nadzieję, że nigdy nie będą musiały patrzeć na śmierć swoich dzieci**. Pomimo ogromnego bólu, Maryja pozostaje wierna synowi, co czyni ją symbolem matczynej miłości, nawet w najgorszych chwilach.

Matka Boska

Postać matki: Maryja ukazana jest bardziej jako zwykła, ziemська matka, pełna bólu i rozpacz, niż jako boska postać.

Cierpienie: Maryja opłakuje mękę swojego syna, Chrystusa, i nie potrafi pogodzić się z jego śmiercią. Jej ból jest szczególnie silny, ponieważ musi patrzeć na cierpienie swojego dziecka, nie mogąc mu pomóc.

Bezradność: Czuje się bezsilna wobec męki Chrystusa. Próbuje bezskutecznie ulżyć Jezusowi, podpierając jego głowę i ocierając krew

Wspomnienia: Wspomina, jak kiedyś opiekowała się synem. Teraz, stojąc pod krzyżem, nie jest w stanie mu pomóc.

Solidarność z matkami: Kieruje swoje słowa do innych matek, współczując im i wyrażając nadzieję, że nigdy nie będą musiały patrzeć na śmierć swoich dzieci.

Stabat Mater Dolorosa: Maryja, jak w motywie "Stabat Mater Dolorosa", opłakuje mękę Jezusa, nie mogąc pogodzić się z jego śmiercią.

ROZMOWA MISTRZA POLIKARPA ZE ŚMIERCią

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Tytułowy utwór to średniowieczny dialog, w którym **Mistrz Polikarp, modląc się w kościele, prosi Boga o spotkanie ze Śmiercią. Jego prośba zostaje wysłuchana – ukazuje mu się Śmierć**, opisana jako przerażająca, wyniszczona postać, trzymająca kosę. Polikarp, przerażony, upada na ziemię, ale Śmierć uspokaja go, mówiąc, że nie przyszedł jeszcze jego czas.

W miarę jak Mistrz nabiera odwagi, zaczyna zadawać Śmierci pytania o jej pochodzenie, rolę oraz nieuchronność jej działań. **Śmierć wyjaśnia, że powstała z grzechu pierworodnego i została stworzona przez Boga, aby wypełniać Jego wyroki.** Nie można jej przekupić ani uniknąć, gdy nadejdzie wyznaczony czas.

Mistrz Polikarp

Wygeneruj obraz tak, aby mistrzuno wyglądał na obranego

Postać mistrza: Uczony duchowny, który pragnie zgłębić tajemnicę śmierci, prosząc Boga o spotkanie ze Śmiercią twarzą w twarz.

Reakcja na Śmierć: Początkowo przerażony widokiem Śmierci, która ukazuje mu się jako przerażająca postać z kosą w ręku.

Postawa: Z czasem Polikarp staje się coraz bardziej śmiały. Chce zrozumieć, dlaczego Śmierć zabiera wszystkich bez wyjątku.

Refleksja: Polikarp poznaje prawdę o równości wszystkich ludzi wobec śmierci i kruchości ludzkiego życia. Skłania go do głębszych refleksji.

Motyw dance macabre: Pojawia się motyw tańca śmierci, podkreślający, że wszyscy – niezależnie od statusu czy bogactwa – muszą jej ulec.

Motyw memento mori: Mowa o nieuchronności przed śmiercią oraz konieczności przygotowania się na nią. Z łaciny: "Pamiętaj, że umrzesz".

Śmierć

Wygląd: Śmierć ukazuje się jako przerażająca, wyniszczona postać - naga, wychudzona, z widocznymi kośćmi. Jej oczy zalewają łyzy krwi, a głowę ma przewiązaną chustą. Trzyma w ręku kosę, symbolizującą jej władzę nad życiem i śmiercią.

Pochodzenie: Śmierć wyjaśnia, że pojawiła się na świecie w wyniku grzechu pierworodnego Adama i Ewy, przez co jej misja rozpoczęła się od tego momentu i jest nieunikniona dla każdego człowieka.

Rola: Śmierć jest narzędziem Boga, stworzona do wykonywania Jego wyroków. Przypomina Polikarpowi, że nie można jej przekupić ani oszukać.

#NiePodskoczysz: Dumnie podkreśla, że dosięga wszystkich - od cesarzy i filozofów po żebraków i rzemieślników. Śmierć traktuje wszystkich równo.

Przestroga: Śmierć przypomina o konieczności prowadzenia pobożnego życia, ponieważ nikt nie zna dnia ani godziny swojego odejścia.

Przypadek Chrystusa: W dialogu wyznaje, że jedynym, który zdołał ją pokonać, był Chrystus - umarł, ale zmartwychwstał, przewyciężając jej moc.

Memento mori:

- łacińska fraza oznaczająca „pamiętaj o śmierci”.
- To filozoficzne przypomnienie o nieuchronności śmierci, mające skłonić ludzi do refleksji nad życiem, jego kruchością i przygotowaniem się na śmierć.
- Przykład: czaszki, klepsydry czy inskrypcje na nagrobkach, które przypominają, że śmierć czeka każdego.

Danse macabre:

- To motyw artystyczny znany jako „taniec śmierci”, który przedstawia śmierć zabierającą ludzi z różnych klas społecznych (królów, chłopów, duchownych) do grobu, bez względu na ich status.
- Celem jest pokazanie, że śmierć jest uniwersalna i dotyczy każdego, niezależnie od pozycji w społeczeństwie.
- Przykład: obrazy i rzeźby ukazujące śmierć tańczącą z żywymi, by pokazać, że nikt nie uniknie swojego losu.

Różnica:

- Memento mori to osobiste przypomnienie o śmierci i refleksja nad własnym życiem.
- Danse macabre to artystyczne przedstawienie śmierci, która zrównuje wszystkich ludzi, pokazując, że jest nieunikniona i równa dla wszystkich.

Achilles wpada w gniew po tym, jak Agamemnon odbiera mu brankę Bryzeidę. Zaraza trawi wojska greckie przez dziewięć dni, ponieważ Agamemnon wcześniej uprowadził Chryzeidę, córkę kapłana Apollina, co wywołało gniew boga. Achilles, zaniepokojony sytuacją, zwołuje naradę, podczas której wróżbita Kalchas ujawnia przyczynę gniewu Apollina. Agamemnon zgadza się oddać Chryzeidę, aby zakończyć plagę, ale żąda w zamian Bryzeidy, branki Achillesa. Urażony Achilles odmawia dalszej walki po stronie Greków i wycofuje się z wojny.

Matka Achillesa, Tetyda, prosi Zeusa, aby wspomógł Trojan, co miałoby zmusić Greków do wynagrodzenia Achillesowi jego krzywdy. Zeus zgadza się na prośbę Tetydy. W wyniku tego Trojanie zaczynają odnosić sukcesy na polu bitwy.

Podczas walk brat Agamemnona, Menelaos, staje do pojedynku z Parysem, który miał zakończyć wojnę. Grecy postanowili, że zwycięzca zabierze Helenę i tak zakończy się konflikt. Menelaos miał przewagę i był bliski zwycięstwa, ale Afrodyta interweniowała na korzyść Parysa, ratując go przed przegraną i przenosząc z pola walki. Grecy uznali to za oszustwo i zażądali wydania Heleny. Pojedynek nie przyniósł końca wojny, a przymierze zostało zerwane.

W międzyczasie Grecy, widząc przewagę Trojan, próbują nakłonić Achillesa do powrotu na pole bitwy, ale ten pozostaje nieugięty. Patroklos, najlepszy przyjaciel Achillesa, błaga go o pożyczenie zbroi, by sam mógł walczyć i wesprzeć Greków. Achilles zgadza się, a Patroklos, w zbroi Achillesa, odpiera ataki Trojan i zbliża się pod mury Troi. Tam jednak Apollo ogłusza Patroklosa, zrzucając mu hełm, po czym Hektor zadaje mu śmiertelny cios.

Achilles, zrozpaczony śmiercią przyjaciela, porzuca swój gniew na Agamemnona i postanawia wrócić na pole bitwy. Tetyda - matka Achillesa prosi Hefajstosa o wykonanie nowej zbroi dla jej syna. W zbroi wykonanej przez boga, Achilles rusza do walki, żądny zemsty na Hektorze.

Dochodzi do decydującego pojedynku między Achillem a Hektorem, w którym Achilles zwycięża. Hektor, w strachu przed Achillem, trzykrotnie okrążył mury Troi, zanim stawiał czoła Achillesowi. W walce Hektor ginie od ciosu Achillesa, który przebija jego szyję. Zabija Hektora, a jego ciało przywiązuje do rydwanu i obwozi wokół murów Troi, hańbiąc zwłoki wrogiego wojownika.

Ojciec Hektora, król Priam, w żałobnych szatach i niosąc bogate dary, udaje się do obozu Greków, aby błagać Achillesa o wydanie ciała syna - po co? Wypada je godnie pochować zgodnie z tradycją. Widok zrozpaczonego Priama wzrusza Achillesa, który przypomina sobie własnego ojca. Achilles zgadza się oddać zwłoki Hektora i obiecuje dziesięciodniowy rozejm na czas pogrzebu. Ciało Hektora zostaje oddane Priamowi, a następnie spalone na stosie, zgodnie z tradycją.

PIEŚŃ O ROLANDZIE

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Cesarz Francji, Karol Wielki, prowadzi wojnę w Hiszpanii, próbując nawrócić tamtejsze ludy na chrześcijaństwo. Król Saragossy, proponuje fałszywy pokój, udając gotowość do przyjęcia chrześcijaństwa, tym samym knuje zdradę oraz pragnie śmierci Rolanda.

Ganelon zostaje wysłany jako posłaniec do Marsyla, a po powrocie namawia, by Roland dowodził tylną strażą wojsk. Saraceni atakują oddział Rolanda w wąwozie Roncevaux. Roland, początkowo dumnie odmawiając wezwania pomocy, ostatecznie dmie w róg (olifant), gdy bitwa zaczyna się przechylać na korzyść wroga.

Karol, chcąc ruszyć na pomoc, jest opóźniany przez zdradzieckiego Ganelona, ale ostatecznie go uwięzi. Roland, w międzyczasie, odcina prawą dłoń Marsylowi, lecz traci swoich towarzyszy – Oliwiera i arcybiskupa Turpina. Sam, w ostatnich chwilach życia, zabija ostatniego wroga, modli się i umiera, a jego dusza trafia do nieba.

Karol, po dotarciu na miejsce, pokonuje Saracenów i zdobywa Saragossę. Po powrocie do Francji odbywa się pogrzeb Rolanda, a Ganelon zostaje skazany na śmierć za zdradę.

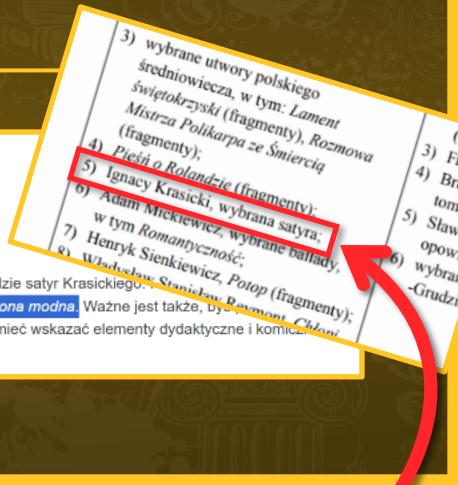
SATYRY KRASICKIEGO

JA BYM OLAŁ xD

Satyry Krasickiego na maturze

Tego się naucz!

Przede wszystkim powinieneś znać definicję satyry i umieć wskazać jej cechy na przykładzie satyr Krasickiego. Znajomość co najmniej kilku najważniejszych satyr tego poety: **Do króla, Świat zepsuty, Żona modna**. Ważne jest także, by powiązać twórczość poety z hasłami epoki, w której żył, np. bawić, uczyć i, oczywiście, umieć wskazać elementy dydaktyczne i komiczne w satyrach, z którymi być może zetkniesz się na egzaminie pisemnym.

ROMANTYCZNOŚĆ

KRÓTKIE STRESZCZENIE

oczątkowo mieszkańcy miasteczka współczują jej i wierzą w jej wizje - rozumieją ból, który przeżywa. Jednak z czasem zaczynają wątpić w jej zdrowy rozsądek. Dlaczego?

Dzieje się tak za sprawą mędrca, który, reprezentując oświeceniowy racjonalizm, tłumaczy jej wizje jako halucynacje. Mędrzec twierdzi, że należy wierzyć wyłącznie w to, co da się zobaczyć i wyjaśnić naukowo, odrzucając emocje i duchowość.

Narrator, utożsamiany z Mickiewiczem, staje po stronie Karusi, podkreślając, że serce i uczucia są ważniejsze niż rozum i chłodna logika. Wyrażone przez niego słowa: „**Miej serce i patrzaj w serce!**” stały się symbolem romantycznego podejścia do życia.

Ballada jest manifestem romantyzmu, który przeciwstawia racjonalizm emocjom i wewnętrznym przeżyciom, podkreślając, że nie wszystko da się wyjaśnić nauką, a intuicja i duchowość są równie istotne.

Karuuusia

Strata ukochanego: Karusia, młoda dziewczyna, przeżywa głęboki ból po śmierci narzeczonego Jasieńka, co wpływa na jej postrzeganie rzeczywistości.

Wizje: Wierzy, że widzi ducha Jasieńka i rozmawia z nim, co wyraża jej silną emocjonalną więź i niemożność pogodzenia się z jego odejściem.

Wsparcie mieszkańców: Początkowo mieszkańcy współczują jej i chcą uwierzyć w jej wizje - do czasu.

Wpływ mędrca: Z czasem mieszkańcy zaczynają wątpić w zdrowy rozsądek Karusi, szczególnie pod wpływem mędrca, który jako przedstawiciel oświeceniowego racjonalizmu tłumaczy jej wizje jako halucynacje, odrzucając duchowość i uczucia.

Symbol romantyzmu: Karusia jest symbolem romantyzmu, który ceni emocje, duchowość i intuicję ponad racjonalizm.

Narrator: Narrator staje po stronie Karusi, podkreślając, że serce i uczucia są ważniejsze niż logika, co wyraża zdaniem „Miej serce i patrzaj w serce!”.

Doprezyzuję, bo za bardzo uprościłem

Te mieszcuchy/wieśniuchy najpierw wierzą Karusi - reprezentują irracjonalizm

Potem wbija mędrzec mówiąc, żeby

bo to jej zwidy - reprezentuje racjonalizm

ROMANTYCZNOŚĆ

JAKO MANIFEST ROMANTYZMU

POTOP - TOM I

KRÓTKIE... STRESZCZENIE

Herakliusz Billewicz w swoim testamencie zapisał wolę, aby jego wnuczka Oleńka wyszła za Andrzeja Kmicica. Młodzi poznali się i przypadli sobie do gustu, jednak towarzysze Kmicica, słynący z hulanki, wywołali skandal w majątku Billewiczów. Po przegranej bitwie z Butrymami Kmicic, w akcie zemsty, doprowadził do rzezi w Wołmontowiczach. To wydarzenie zraziło do niego Oleńkę, która od tej pory nie chciała mieć z nim nic wspólnego.

Dalsze występkę Kmicica doprowadziły do pojedynku z Michałem Wołodyjowskim. **W tym starciu Kmicic został ranny, ale Wołodyjowski darował mu życie.** Tymczasem w Rzeczypospolitej pojawiają się wojska szwedzkie, a część polskiej szlachty, w tym książę Janusz Radziwiłł, decyduje się na kapitulację.

Kmicic przysiągł posłuszeństwo Radziwiłłowi, nie zdając sobie sprawy, że książę planuje zdradę ojczyzny. W tej sytuacji Oleńka, zawiedziona, odrzuciła Kmicica, uznając go za zdrajcę.

Kmicic otrzymał misję dostarczenia ważnych listów od Janusza Radziwiłła. **W trakcie tej misji odkrył, że książę nie planuje ratować Rzeczypospolitej, lecz dąży do jej zdrady.** Andrzej postanowił działać - uprowadził Bogusława Radziwiłła. Jednak Bogusław ranił Kmicica i udało mu się uciec. W tym miejscu kończy się tom I.

POTOP - TOM II

KRÓTKIE... STRESZCZENIE

Kmicic, po tym jak został ranny przez Bogusława Radziwiłła, dochodzi do siebie. **Znajduje się w trudnej sytuacji. Wśród Polaków jest uważany za zdrajcę, u Radziwiłłów również.** Jego plan na wybielenie się opiera na listach Radziwiłła, które gubi. **Przyjmuje nazwisko Babinicz**, przysięga poprawę i definitywnie zrywa układy ze Szwedami.

W drodze na Śląsk do króla Jana Kazimierza, **Kmicic trafia do karczmy, gdzie ostrzega ludzi Wołodyjowskiego o zdradzie Radziwiłła, ale zostaje rozpoznany i dochodzi do walki**, w której ginie kilku ludzi Wołodyjowskiego. Wciąż uważany za zdrajcę, Kmicic działa na własną rękę, aby odkupić swoje winy.

Kmicic dowiaduje się o planie Szwedów na zdobycie Jasnej Góry i ostrzega księdza Kordeckiego, który decyduje się zamknąć klasztor. Podczas oblężenia Jasnej Góry, **Kmicic niszczy szwedzką kolubrynę, ratując klasztor, ale sam zostaje ranny i trafia do niewoli.** Torturowany przez Kuklinowskiego, zostaje uratowany przez Kiemliczów.

Ostatecznie dociera do Jana Kazimierza, który **słyszy fałszywe oskarżenia Bogusława o planowany zamach na swoje życie, ale Kmicic zdobywa jego zaufanie i chroni go przed szwedzką zasadzką.** W końcu król przebacza Kmicicowi i uznaje jego lojalność.

POTOP – TOM III

KRÓTKIE... STRESZCZENIE

Kmicic, po rehabilitacji przez króla Jana Kazimierza, staje się jednym z czołowych obrońców Rzeczypospolitej. W czasie walk przeciwko Szwedom zostaje ciężko ranny i trafia do Lubicza, gdzie powoli wraca do zdrowia. Oleńka, choć wciąż niezdolna do wybaczenia mu dawnych win, modli się za niego, nie mogąc zapomnieć dawnych krzywd.

Ich spotkanie następuje podczas mszy w kościele w Upicie, gdzie odczytany zostaje list od króla oczyszczający Kmicica z zarzutów zdrady. To wydarzenie prowadzi do pojednania – szlachta laudańska wybacza Kmicicowi, a **Oleńka również ulega i zaręczają się.**

"Baczyć także ma ona, aby fortuny w bezpieczeństwie zażywała, z wyjątkiem wsi Lubicz, którą panu Kmicicowi, młodemu chorążemu orszańskiemu, daję, darowuję i zapisuję, aby w tym przeszkody żadnej nie miał. Kto by zaś się przyjaźni i przychylności mojej dla W-nego Andrzeja Kmicica dziwował albo w tym krzywdę wnuczki mojej urodzonej Aleksandry upatrywał, wiedzieć ma i powinien, iżem od ojca urodzonego Jędrzeja Kmicica, jeszcze z młodych lat aż do dnia śmierci, przyjaźni i braterskiego afektu doznawał. Z którym wojny odprawiałem i życie mi po wielokroć ratował, a gdy złość i invidia panów Sicińskich wydrzeć mi fortunę chciały, i do niej mi dopomógł. Tedy ja, Herakliusz Billewicz, podkomorzy upicki, grzesznik niegodny, przed srogim sądem bożym dziś stojący, przed czterema laty (żyjąc jeszcze i nogami po nizinie ziemskiej chodząc) do pana Kmicica, ojca, miecznika orszańskiego, się udałem, aby wdzięczność i przyjaźń stateczną ślubować. Tamże za wspólną zgodą postanowiliśmy obyczajem dawnym szlacheckim i chrześcijańskim, że dzieci nasze, a mianowicie syn jego Andrzej z wnuczką moją Aleksandrą, łowczanką, stało uczynić mają, aby z nich potomstwo na chwałę bożą i pożytek Rzeczypospolitej wyrosło. Czego sobie najmocniej życzę i wnuczkę moją Aleksandrę do posłuszeństwa tej wypisanej woli obowiązuję, chybaby pan chorąży orszański (czego Bóg nie da) szpetnymi uczynkami sławę swą splamił i bezecnym był ogłoszony."

Chcę, aby moja wnuczka mogła cieszyć się swoim majątkiem, z wyjątkiem wsi Lubicz, którą przekazuję Andrzejowi Kmicicowi, chorążemu orszańskiemu. Nikt nie powinien się temu dziwić ani uważać, że krzywdzi to moją wnuczkę Aleksandrę. Andrzejowi Kmicicowi zapisuję majątek, ponieważ jego ojciec, był moim bliskim przyjacielem przez całe życie. Walczyliśmy razem w wojnach, a on wielokrotnie ratował mi życie. Kiedy inni próbowali odebrać mi majątek, on pomógł mi go odzyskać. **Zawarliśmy z jego ojcem umowę, że nasze dzieci, czyli jego syn Andrzej i moja wnuczka Aleksandra, wezmą ślub. Chciałbym, żeby jego małżeństwa narodziło się potomstwo, które będzie służyć Bogu i Rzeczypospolitej.** Moja wnuczka musi podporządkować się tej woli, chyba że Andrzej Kmicic splamiłby swoją reputację złymi uczynkami.

Andrzej Kmicic

Testament Billewicza: Andrzej Kmicic zostaje narzeczoną Oleńki, zgodnie z testamentem jej dziadka, Herakliusza Billewicza. Postanowił, że wnuczka wyjdzie za syna jego przyjaciela, kontynuując przyjacielskie stosunki obu rodów.

Burdy w Lubiczu: Początkowo Kmicic daje się poznać jako awanturnik. Jego podwładni doprowadzają do burd w Lubiczu, strzelają do portretu Billewiczów i przystawiają się do dziewczyn, co wywołuje gniew szlachty.

Konflikt z Butrymami: Kmicic, po śmierci swoich kompanów z rąk Butrymów, mści się, doprowadzając do rzezi we Wołmontowiczach. Zaatakował majątek laudańskiej szlachty, co odcisnęło negatywne piętno na jego reputacji, szczególnie w oczach Oleńki.

Pojedynek z Wołodyjowskim: W wyniku porwania Oleńki Kmicic staje do pojedynku z Wołodyjowskim, który sromotnie przegrywa. To pogłębia jego osobiste porażki i zmusza do przemyśleń nad własnym postępowaniem.

Relacja z Radziwiłłem: Andrzej związał się z Januszem Radziwiłłem, składając mu przysięgę wierności. Pomimo zdrady Radziwiłła wobec Rzeczypospolitej, Kmicic kurczowo trzymał się przysięgi, ponieważ wiedział, że została złożona przed Bogiem, co pogłębiało jego dylematy moralne.

Zmiana imienia: Po ujawnieniu zdrady Radziwiłła, Kmicic zrywa umowę. Zmienia nazwisko na Babinicz i podejmuje drogę odkupienia. Walczy o odzyskanie dobrego imienia oraz o miłość Oleńki.

Obrona Jasnej Góry: Kmicic wstawił się wysadzeniem szwedzkiej kolubryny podczas oblężenia Jasnej Góry. Mimo odniesionych ran, Kmicic nie poddaje się, co czyni go bohaterem oddanym Rzeczypospolitej.

Oleńka: Choć Oleńka była długo zdystansowana wobec Kmicica po jego wcześniejszych czynach, ostatecznie uznaje jego przemianę biorąc ślub.

Janusz Radziwiłł

Wygląd: Książę Radziwiłł był barczystym mężczyzną o lwiej twarzy i imponującym wosie, który wzbudzał respekt swoją władczą posturą.

Przekonanie o własnej wielkości: Uważał się za wybitną postać i nie tolerował sprzeciwu. Jego ogromna władza na Litwie oraz majątek wzbudzały podziw wśród szlachty.

List: Radziwiłł wysłał Wołodyjowskiemu list o sformowaniu wojska, pozostawiając mu decyzję, czy przekazać go Kmicicowi. Wołodyjowski wręczył list Andrzejowi, wierząc, że służba ojczyźnie odkupi jego winy.

Przysięga na krzyż: Zawarł układ ze Szwecją, mając nadzieję na stworzenie własnego księstwa, co ostatecznie było zdradą Rzeczypospolitej.

Manipulacje v1: Radziwiłł umiejętnie manipulował Kmicicem.

Manipulacje v2: Obiecując mu, że Wołodyjowski i inni zbuntowani pułkownicy zostaną uwolnieni. Tak naprawdę planował ich rozstrzelać, co wywołało wielki szok u Kmicica.

Obawy: Radziwiłł obawiał się, że król Szwecji, Karol Gustaw, może go wystawić i nie dotrzymać obietnic. Mimo starań czuł, że nie otrzyma obiecanego księstwa, tym samym jego plan może zakończyć się porażką.

Upadek: Radziwiłł zginął w oblężonym Tykocinie, tracąc majątek i władzę. Ostatnie chwile spędził jedynie z wiernym żołnierzem, Charłampem, co podkreśla jego samotność w chwili klęski.

Oleńka Billewiczówna

Wola dziadka: Oleńka była wnuczką Herakliusza Billewicza, który w testamencie zobowiązał ją do poślubienia Andrzeja Kmicica. Miała jednak prawo odstąpić od tego, jeśli Kmicic splamiłby honor.

Miłość do Kmicica: Początkowo darzyła Kmicica uczuciem, ale jego awanturnicze zachowanie zburzyło jej zaufanie.

Konflikt: Po burdach w Lubiczu i rzezi we Wołmontowiczach, Oleńka postawiła Kmicicowi ultimatum: albo porzuci swoich kompanów, albo straci ją.

Pomoc Kmicicowi: Mimo konfliktu, pomogła Kmicicowi uciec przed szlachtą, choć nie chciała mieć z nim dalszych kontaktów.

Odrzucenie Kmicica: Choć kochała Kmicica, odrzuciła go, gdy ten sprzymierzył się z Radziwiłłami, co uznała za zdradę Rzeczypospolitej.

Porwanie: Oleńka zostaje porwana przez Bogusława Radziwiłła. Bogusław chce wykorzystać ją jako kartę przetargową w swoich zdradzieckich planach. Chociaż stara się przekonać ją do swoich racji, Oleńka twardo odrzuca jego zaloty i działania.

Przebaczenie: Kiedy Kmicic odpokutował swoje winy, Oleńka wybaczyła mu, dostrzegając jego przemianę.

CHŁOPI (TOM I – JESIEŃ)

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Akcja toczy się w Lipcach, gdzie życie chłopów podporządkowane jest pracy na roli. **Maciej Boryna, najbogatszy gospodarz we wsi, ma czwórkę dzieci z pierwszego małżeństwa, w tym Antka, z którym nieustannie się konfliktuje.** Spór o majątek staje się kluczowy, gdy **Maciej planuje poślubić młodszą o wiele lat Jagnę** i przepisać jej ziemię. Wzbudza to niepokój i zazdrość wśród jego dzieci, szczególnie **Antka, który czuje się pozbawiony majątku.**

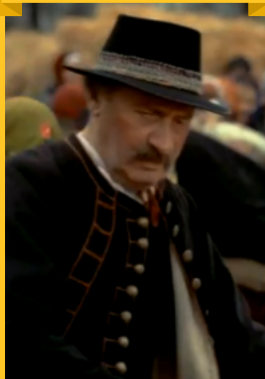
Wieśniaczki podczas wykopków ziemniaków plotkują o Agacie, starej żebraczce, oraz Jagnie, której uroda wywołuje liczne plotki i niechęć. **Jagna interesuje się mężczyznami, co dodatkowo stawia ją w złym świetle.** Maciej, pod naciskiem wójta, rozważa ślub z młodą i piękną Jagną. **Antek także ma do niej słabość, co prowadzi do konfliktów.**

Na jarmarku **Boryna spotyka Jagnę i kupuje jej prezenty,** co umacnia jego plany ożenku. Dochodzi do zaręczyn, mimo plotek o ich związku. Oburzenie wynika z różnicy wieku i moralności Jagny. **Antek buntuje się przeciwko ojcu, co prowadzi do dramatycznej konfrontacji.** Grozi nawet sądem, jeśli nie dostanie swojej części majątku. **Kłótnia przeradza się w bójkę między ojcem a synem, po której Antek z rodziną wyprowadza się do teścia.**

W międzyczasie parobek Kuba zostaje postrzelony przez leśniczego, a jego stan zdrowia pogarsza się. **Mimo że wesele Macieja i Jagny trwa w najlepsze,** Kuba samodzielnie amputuje sobie chorą nogę, co prowadzi do jego śmierci.

Maciej Boryna

Wiek i wygląd: Maciej Boryna, mający 58 lat, to wciąż krzepki mężczyzna. Choć nie jest młody, jego siła i bogactwo wciąż go wyróżniają w Lipcach.

Rodzina: Dwukrotny wdowiec z czwórką dorosłych dzieci: Antkiem, Magdą, Grzelą i Józką. Mimo dorosłości dzieci, nie chce przekazać gospodarstwa.

Bogactwo i status: Jest najbogatszym gospodarzem we wsi, z dużym majątkiem i dobrze wyposażonym domem, który wzbudza zarówno podziw, jak i zazdrość innych mieszkańców.

Konflikt z synem: Antek, czuje się niedoceniany, ponieważ ojciec nie chce przekazać mu ziemi, co skutkuje konfliktami.

Plan ożenku: Wójt sugeruje Borynie ożenek z Jagną. Mimo niezdecydowania, Maciej zaczyna poważnie myśleć o ślubie. Przyciąga go jej uroda.

Konflikt rodzinny: Dzieci Boryny, szczególnie Antek, nie są zadowolone z planów małżeńskich ojca, co prowadzi do dalszych napięć i walki o majątek.

Kłótnie z Antkiem: Konflikt o ziemię z Antkiem przeradza się w bójkę, po której Maciej wyrzuca syna i jego żonę Hankę z domu.

Dzień ślubu: W dniu ślubu Macieja z Jagną jego dzieci są niezadowolone. Mimo to, Boryna bawi się na weselu, wierząc, że Jagna przyniesie mu szczęście.

Antek Boryna

Syn Macieja Boryny: Antek jest silnym i sprawnym mężczyzną, synem najbogatszego gospodarza we wsi, ale czuje się niesprawiedliwie traktowany przez ojca, który wciąż nie chce przepisać mu ziemi.

Złość o zapis ziemi: Gdy dowiaduje się, że ojciec planuje zapisać część ziemi Jagnie, czuje się rozczarowany i wściekły. Wydaje mu się, że to, co powinno należeć do niego, zostało mu odebrane.

Zainteresowanie Jagną: Nie tylko zapis ziemi go drażni. Jest także emocjonalnie związany z Jagną, a planowane małżeństwo ojca z dziewczyną dodatkowo godzi w jego dumę jako mężczyzny.

Relacje z Hanką: Jego relacje z żoną Hanką są napięte. Antek nie jest w pełni zaangażowany w swoje małżeństwo, bardziej skupiając się na sporze z ojcem i swoim zainteresowaniu Jagną.

Konflikt z ojcem: Narastający gniew prowadzi Antka do konfrontacji z Maciejem. Ich relacje stają się coraz bardziej napięte, co ostatecznie prowadzi do otwartego konfliktu i bójki.

Jagna

Obraz Jagny we wsi: Jagna, wyróżniająca się urodą, budzi zazdrość wśród kobiet. Jest często przedmiotem plotek, a chłopki twierdzą, że interesuje ją tylko wygląd i relacje z mężczyznami.

Zainteresowanie Antka: Jagna przyciąga wzrok Antka podczas mszy, a między nimi zaczynają się rodzić uczucia i pożądanie, co prowadzi do ich późniejszych spotkań. W tomie Jesień niewiele się dzieje xd

Małżeństwo z Boryną: Wójt i Ambroży proszą matkę Jagny o rękę córki dla Macieja Boryny. Jagna, mimo braku szczerego pożądania, zgadza się na ślub, kierując się bardziej wpływem matki niż uczuciami.

Red flag: Podczas obierania kapusty Jagna spotyka Mateusza. Jego zaloty przerywają brat Szymek i matka Jagny. Mimo że relacja z Mateuszem nie była bliska, pokazuje, jak Jagna przyciąga mężczyzn. Na koniec odchodzi z Antkiem, co podkreśla jej emocjonalne zagubienie.

Ślub z Maciejem: Jagna wychodzi za Macieja Borynę, ale emocjonalnie nie angażuje się w małżeństwo, skupiona bardziej na swoich uczuciach do Antka. Ciąg dalszy nastąpi.

PROSZĘ PAŃSTWA DO GAZU

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Narratorem i głównym bohaterem przedstawionych wydarzeń jest Tadeusz Borowski, więzień obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau podczas II wojny światowej. Akcja rozgrywa się w ciągu jednego upalnego dnia, początkowo w baraku, a później na rampie, gdzie **przybywają kolejne transporty więźniów**.

W obozie trwa dezynfekcja, zmuszając więźniów do chodzenia nago i spania na deskach. Tadek, wraz z przyjaciółmi Henriem i Marsylczykiem, spędza czas w niepewności, oczekując na nowe transporty. Obawy narastają, gdy brakuje dostaw jedzenia, ale Tadek otrzymuje paczki żywnościowe od rodziny z Warszawy.

Niespodziewanie przybywa nowy transport. **Tadek wraz z "Kanadą" (nazwa grupy więźniów), zajmuje się przeszukiwaniem bagażu nowoprzybyłych**. Ludziom zabiera się wszystkie rzeczy osobiste; niektórzy, głównie młodzi i zdrowi, zostają wyselekcjonowani do pracy w obozie, podczas gdy starsi, chorzy i kobiety z dziećmi są wysyłani do komory gazowej. W trakcie pracy przy transportach, **Tadek staje się świadkiem szokujących scen: kobiet porzucających swoje dzieci, aby uniknąć natychmiastowej śmierci, oraz brutalności strażników SS**.

Napięcie wzrasta, gdy kolejne transporty nadjeżdżają. W jednym z wagonów Tadek znajduje więcej trupów niż żywych osób. **Przerażony i zrozpaczony ucieka od martwych ciał, które miał wywozić**. Praca przy transportach trwa nawet w nocy, podczas gdy z krematoriów unosi się dym.

PROSZĘ PAŃSTWA DO GAZU

KRÓTKIE STRESZCZENIE

W opowiadaniu Tadeusz Borowski ukazuje codzienność obozu koncentracyjnego Birkenau podczas II wojny światowej. Jest upalne lato, a obóz przeżywa czas dezynfekcji, w wyniku czego więźniowie chodzą nago. W tle tego brutalnego świata główny bohater, Tadek, spędza czas z Francuzem Henrim i Marsylczykiem, którego imienia nie zna. Rozmawiają o różnych tematach, w tym o religii, warunkach życia w obozie.

Pewnego dnia Tadeusz bierze udział w rozładunku transportu nowych więźniów przy rampie. Do jego zadań należy segregowanie ludzi, odbieranie nowym więźniom ich bagaży i kosztowności, aby na końcu móc sprzątać wagony, w których znajdują się nie tylko rzeczy osobiste, ale też martwe ciała. Tadek jest świadkiem rozdzierających scen, jak na przykład kobiety uciekające od swoich dzieci, by uniknąć śmierci w komorze gazowej. Wszystko to sprawia, że Tadek czuje się coraz bardziej dręczony wyrzutami sumienia.

Widoczna jest również okrucieństwo strażników SS, w tym brzydka esesmanka, która cieszy się z upokarzania pięknych kobiet. Tadek, coraz bardziej psychicznie wyczerpany, ucieka od ciał, które musi wynieść z wagonu.

W miarę upływu dnia sytuacja w obozie staje się coraz bardziej dramatyczna. SS-man zabija dziecko, a łączna liczba spalonych tego dnia osób sięga piętnastu tysięcy. Opowiadanie kończy się sceną, w której Tadek i Henri odpoczywają na szynach, pijąc kawę i rozmawiając. Tadek wyraża swoje przerażenie i obrzydzenie sytuacją w obozie, mówiąc, że ma już dosyć. Kiedy przyjeżdża kolejny transport, młody mężczyzna ucieka, ukrywając się pod szynami. Więźniowie wracają do obozu o świcie, zadowoleni, że zdobyli pożywienie, podczas gdy z krematoriów wznoszą się słupy dymu.

LUDZIE, KTÓRZY SZLI

KRÓTKIE STRESZCZENIE

„Ludzie, którzy szli” przedstawia życie w obozie Auschwitz-Birkenau latem 1944 roku, **z perspektywy Tadeusza, więźnia o wysokiej pozycji w hierarchii obozowej**. Narrator opisuje, że w starych częściach obozu życie, mimo okrucieństwa, było trochę lepsze. Mieli tam nawet boisko do piłki nożnej oraz możliwość sadzenia kwiatów i warzyw. W kontraście, nowe więźniarki w tzw. Perskim Rynku żyją w ekstremalnych warunkach, brakuje im podstawowych potrzeb i narzędzi do życia.

Codziennie Tadek jest świadkiem przywożenia nowych transportów więźniów, którzy są prowadzeni do krematoriów. Wszystko to dzieje się w tle "normalnych" czynności – gry w piłkę, pracy w obozie. Opisuje również codzienne życie innych więźniów, cierpiących z powodu braku jedzenia, ubrań i miejsca do spania. Pomimo iż w niektórych częściach obozu warunki lekko się poprawiają, Perski Rynek i nowo otwierany odcinek "Meksyk" nadal tkwią w nędzy i cierpieniu.

Tadek opowiada także o innych więźniach, na przykład o Mirce zakochanej w Żydzie i kobietach, które pracują za łapówki, nieraz seksualne, by polepszyć swoje warunki w obozie. Na koniec lata, gdy transporty zaczynają się zmniejszać, Tadek wspomina swój ostatni czas w Birkenau, który kończy się tułaczką w głodzie i brudzie. **Opowiadanie rzuca światło na straszne realia życia w obozie, gdzie codzienność miesza się z nieustannym strachem, śmiercią i rozpaczą.**

LUDZIE, KTÓRZY SZLI

KRÓTKIE STRESZCZENIE

„Ludzie, którzy szli” przedstawia życie w obozie Auschwitz-Birkenau latem 1944 roku, **z perspektywy Tadeusza, więźnia o wysokiej pozycji w hierarchii obozowej**. Narrator opisuje, że w starych częściach obozu życie, mimo okrucieństwa, było trochę lepsze. Mieli tam nawet boisko do piłki nożnej oraz możliwość sadzenia kwiatów i warzyw. W kontraście, nowe więźniarki w tzw. Perskim Rynku żyją w ekstremalnych warunkach, brakuje im podstawowych potrzeb i narzędzi do życia.

Codziennie Tadek jest świadkiem przywożenia nowych transportów więźniów, którzy są prowadzeni do krematoriów. Wszystko to dzieje się w tle "normalnych" czynności – gry w piłkę, pracy w obozie. Opisuje również codzienne życie innych więźniów, cierpiących z powodu braku jedzenia, ubrań i miejsca do spania. Pomimo iż w niektórych częściach obozu warunki lekko się poprawiają, Perski Rynek i nowo otwierany odcinek "Meksyk" nadal tkwią w nędzy i cierpieniu.

Tadek opowiada także o innych więźniach, na przykład o Mirce zakochanej w Żydzie i kobietach, które pracują za łapówki, nieraz seksualne, by polepszyć swoje warunki w obozie. Na koniec lata, gdy transporty zaczynają się zmniejszać, Tadek wspomina swój ostatni czas w Birkenau, który kończy się tułaczką w głodzie i brudzie. **Opowiadanie rzuca światło na straszne realia życia w obozie, gdzie codzienność miesza się z nieustannym strachem, śmiercią i rozpaczą.**

Gustaw Herling-Grudziński

Młodość i trafienie do obozu: Gustaw, jako młody człowiek, próbował przedostać się przez Litwę na Zachód, aby wstąpić do polskiej armii. Został oskarżony o szpiegostwo i trafił do obozu w Jercewie.

Życie w obozie: W obozie, którym zarządzali brutalni kryminaliści, Gustaw musiał stawić czoła surowym realiom życia w łagrze.

Zaradność: Potrafił znaleźć sposób na przetrwanie, nawet w ekstremalnych warunkach, dzięki swojej zaradności i umiejętnościom.

Wiara w ludzi: Pomimo brutalnej rzeczywistości, nie tracił wiary w ludzi i szukał potwierdzenia wartości, takich jak godność i szlachetność.

Wytrwałość i cierpienie: Wykazywał się ogromną wytrwałością, mimo fizycznego i psychicznego cierpienia.

Chwile słabości: Doświadczał momentów słabości, które pokazywały ludzkie oblicze jego walki o przetrwanie.

Bunt: Jego osobowość skłoniła go do podjęcia głodówki w czasie amnestii, by zwrócić uwagę na niesprawiedliwość i brak wolności.

Ostateczne wyzwolenie: Po zakończeniu głodówki i odzyskaniu wolności, jego radość mieszała się z bólem i dumą z osobistego zwycięstwa.

INNY ŚWIAT

WIĘŹNIOWIE

Gustaw

Narrator i autor książki, zatrzymany przez NKWD pod zarzutem szpiegostwa. Jego postać jest symbolem siły ducha i przetrwania w najtrudniejszych warunkach, a jego losy po uwolnieniu – symbol nadziei i odwagi.

Marusia

Młoda kobieta, ofiara brutalności urków, której los ilustruje dehumanizację życia w łagrze. Jej historia jest przykładem tragedii osobistej, której doświadczenie wskazuje na bezwzględność i okrucieństwo systemu.

Kowal

Brutalny przywódca urków, który wykorzystuje swoją pozycję do dominacji nad innymi więźniami. Postać Kowala pokazuje, jak ekstremalne warunki mogą przekształcić człowieka w bezwzględnego tyrana.

Ponomarenko

Przykład więźnia, którego ostatnia nadzieja zostaje zniszczona przez system. Jego śmierć ukazuje okrucieństwo losu i bezwzględność systemu łagrów.

Gorcew

Były funkcjonariusz NKWD, który w łagrze staje się ofiarą znęcania się przez innych więźniów. Jego losy są przestrogą przed brutalnością obozowej hierarchii.

„Zabójca Stalina”

Więzień skazany za nieprzemyślny akt buntu, który kończy swój żywot w tragicznych okolicznościach. Jego postać uosabia desperację i niesprawiedliwość systemu.

Rusto Karinen

Fiński komunista, którego nieudana próba ucieczki z obozu ukazuje determinację i desperację więźniów w poszukiwaniu wolności.

Michaił Kostylew

Wierny swoim ideałom, stopniowo traci wiarę w system, który go zdradził. Jego samobójstwo jest symbolicznym aktem buntu i rozpacz.

„Generalska doczka”

Córka polskiego oficera. Jej historia symbolizuje utratę godności i moralny upadek w ekstremalnych warunkach życia obozowego.

GÓRĄ EDEK

KRÓTKIE STRESZCZENIE

„Górą Edek” Marka Nowakowskiego to krótkie opowiadanie osadzone na tle miejskiego zgiełku, **gdzie walka o miejsce parkingowe staje się symbolem większej konfrontacji.** Na scenę wkracza kierowca małego Fiata, który desperacko próbuje znaleźć wolne miejsce. Gdy w końcu dostrzega lukę, jego nadzieje na zaparkowanie rozwiewa kierowca dużego Forda, zajmując przestrzeń w sposób agresywny i bezczelny. Sytuacja ta eskaluje, gdy kierowca Fiata, używając klaksonu, próbuje upomnieć się o swoje prawo, lecz bezskutecznie.

Opowiadanie Nowakowskiego ukazuje nie tylko codzienną drobną złość, ale też głębszy konflikt między kulturą a brakiem szacunku. **Kierowca Fiata, pomimo oczywistej nieuczciwości przeciwnika, ustępuje, jednak decyduje się na konfrontację słowną.** W tym starciu inteligentny, lecz drobny mężczyzna staje naprzeciw roślego, ignorującego go osiłka. **Koniec opowiadania pozostawia czytelnika z refleksją o współczesnym społeczeństwie, gdzie często to nie racja, ale siła i bezwzględność decydują o wyniku konfliktów.**

MIEJSCE

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Nawet **niczego nie zaznaczam**, bo utwór nie jest wart podświetlenia kilku dodatkowych pikseli

W "Miejscu" Andrzeja Stasiuka, narrator znajduje się przy opustoszałym placu, na którym do niedawna stała cerkiew. Gdy przechodzący turysta pyta, co się tutaj kiedyś znajdowało, narrator zaczyna opowiadać historię tej świątyni, która została przeniesiona do muzeum. Opisuje proces jej budowy, wykorzystane drewno, wyobraża sobie trud transportu materiałów w zimie i zapach świeżego drewna (xddddddd). Następnie przytacza szczegóły wnętrza cerkwi, jak układ budowli, ikonostas i witraże, a turysta w międzyczasie fotografuje pustą przestrzeń.

Narrator przywołuje również znaczenie cerkwi dla lokalnej społeczności Łemków, którzy, mimo przesiedlenia, nadal odwiedzali to miejsce. Z czasem świątynia zaczęła niszczeć - wilgoć i chwiejąca się konstrukcja doprowadziły do decyzji o jej rozbiórce i przeniesieniu do muzeum. Jednak narrator wyraża wątpliwości co do tej decyzji, argumentując, że związek świątyni z lokalną społecznością i jej duchowe znaczenie nie mogą być odtworzone w innym miejscu.

W końcu narrator zaczyna wątpić w swoje słowa i w autentyczność obecności cerkwi w tym miejscu, zastanawiając się, czy to nie jest jedynie symbol miejsca łączącego lokalną społeczność. Opowieść staje się refleksją nad tym, jak przeszłość i pamięć o niej są zachowywane oraz jak bardzo są one związane z konkretnym miejscem.

PROFESOR ANDREWS W WARSZAWIE

KRÓTKIE STRESZCZENIE

Profesor Andrews przybywa do Warszawy, by wygłosić wykład i promować swoją szkołę psychologiczną. Jego pobyt niespodziewanie zamienia się w serię nieoczekiwanych przygód. Profesor gubi swój bagaż na lotnisku. Następnego dnia, jego asystentka Gosia próbuje go odnaleźć, ale nie może się z nim skontaktować z powodu awarii telefonu.

Bohater, pozostawiony sam sobie w obcym mieście, boryka się z barierą językową i niezrozumiałymi dla niego zachowaniami mieszkańców. Jego wiedza akademicka zdaje się bezużyteczna w obliczu trudności z odnalezieniem się w nieprzyjaznej i ponurej rzeczywistości.

Jego pobyt w Warszawie jest pełen nieporozumień. Gubi się na ulicach, nie radząc sobie bez znajomości języka. Nie działające telefony, a widok czołgu oraz żołnierzy na ulicach pogłębiają jego zamieszanie. Profesor próbuje dostosować się do otoczenia – kupuje chleb, ocet myląc go z napojem, a nawet choinkę, obserwując przy tym lokalne zwyczaje.

W końcu, po serii niefortunnych zdarzeń, w tym pomyłce z autobusem i niezrozumiałym procesie zakupu ryb, profesor postanawia odnaleźć ambasadę. Po drodze spotyka życzliwego Polaka, który, mimo bariery językowej, zaprasza go do swojego domu, oferując wódkę i kielbasę. Ten człowiek próbuje wyjaśnić profesorowi, że w Polsce panuje stan wojenny. Ostatecznie, z pomocą tego mężczyzny, Andrews szczęśliwie dociera do ambasady.

Cała historia profesora Andrews w Warszawie to metafora nieporozumień kulturowych i językowych, a także pokazuje, jak łatwo można czuć się zagubionym i odizolowanym w obcym kraju, nawet będąc osobą wykształconą i światową.